

METODIKA

KONCEPCE USPOŘÁDÁNÍ KRAJINY

PRO OCHRANU A OBNOVU

KULTURNÍCH, HISTORICKÝCH A PŘÍRODNÍCH

HODNOT ÚZEMÍ

Výstup projektu Metody a nástroje krajinářské architektury pro rozvoj území, id. kód DF11P01OVV019, který naplňuje tematickou prioritu TP 1.4. Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity financovaného Ministerstvem kultury ČR.

Brno: Mendelova univerzita v Brně, Zahradnická fakulta, Ústav plánování krajiny
2015

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

KONCEPCE USPOŘÁDÁNÍ KRAJINY

pro ochranu a obnovu kulturních, historických a přírodních hodnot území

CERTIFIKOVANÁ METODIKA

Petr Kučera, Markéta Flekalová, Lenka Trpáková,
Jozef Sedláček, Daniel Matějka, Darek Lacina

2015

Metodika koncepce uspořádání krajiny pro ochranu a obnovu kulturních, historických a přírodních hodnot území vznikla na základě podpory při řešení projektu Metody a nástroje krajinářské architektury pro rozvoj území, id. kód DF11P01OVV019, který naplňuje tematickou prioritu TP 1.4. Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity financovaného Ministerstvem kultury ČR.

Výstup je zpracován v rámci řešení etapy 1.2.2. projektu. Cílem etapy je navrhnout metodiku nových postupů pro sestavení koncepce uspořádání krajiny v souladu s požadavky na zachování kulturních a historických hodnot. Cílem nových postupů je preventivní koncepce, založená na předcházení vzniku problémů a střetů v území.

Předkladatel výsledku:

Mendelova univerzita v Brně, Zahradnická fakulta, Ústav plánování krajiny

Hlavní řešitel (autor – garant výsledku):

doc. Ing. Petr Kučera, Ph.D.

Spoluřešitelé (spoluautoři)

Ing. Markéta Flekalová, Ph.D., Ing. Lenka Trpáková, Ing. Jozef Sedláček, Ing. Daniel Matějka,
Ing. Darek Lacina

Oponenti metodiky:

prof. Ing. arch. Mojmír Kyselka, CSc., Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta
stavební

prof. Ing. Ján Supuka, DrSc., Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Fakulta záhradníctva a
krajinného inžinierstva

Kresba na titulní straně: Ing. Ondřej Nečaský – pohled na zámek v Mikulově od Kleinschweinbarthu

® Mendelova univerzita v Brně

ISBN 978-80-7509-407-0

Obsah

I. Cíl výsledku typu certifikovaná metodika	5
II. Popis výsledku.....	7
II.1. Obsah metodiky	7
II.2. Terminologie.....	8
II.3. Identifikace a interpretace struktury krajiny	11
II.3.1. Interpretace primární struktury krajiny.....	11
II.3.2. Interpretace sekundární struktury krajiny	11
II.3.3. Interpretace terciární struktury krajiny	13
II.3.4. Ochrana skladebných prvků krajinné struktury.....	14
II.3.5. Identifikace hodnot terciární struktury krajiny	17
II.3.6. Interpretace střetů v terciární struktuře krajiny	20
II.3.7. Vymezování vizuálně exponovaných ploch.....	21
II.3.8. Řešení existujících střetů	23
II.4. Návrh cílového uspořádání krajiny	24
II.4.1. Koncepce uspořádání krajiny	24
II.4.2. Návrh změn v plochách s rozdílným využitím	26
II.4.3. Grafické řešení koncepce uspořádání krajiny	28
II.4.4. Kartografická data pro koncepci uspořádání krajiny.....	29
III. Srovnání novosti postupů oproti původní metodice	33
III.1. Současný stav řešené problematiky	33
III.2. Způsob řešení v zahraničí	34
III.3. Přínos předkládané metodiky	37
IV. Popis uplatnění certifikované metodiky	39
V. Seznam použité související literatury	41
VI. Seznam publikací a výstupů z originální práce, které předcházely výsledku typu certifikovaná metodika	43
PŘÍLOHY.....	45

I. Cíl výsledku typu certifikovaná metodika

Cílem předkládané metodiky je popis nového postupu pro sestavení koncepce uspořádání krajiny zejména z hlediska účasti orgánu státní památkové péče v procesu územního plánování.¹ Použití metodiky je ověřeno několika případovými studii území, náležejících k různým krajinným typům – jde o území města Nepomuku (okres Plzeň-jih), obce Anenská Studánka (okres Ústí nad Orlicí) a obcí Vlčnov a Veletiny (okres Uherské Hradiště).

*Obr. 1: Současná exploatace území ignoruje historické a kulturní zkušenosti
(foto Darek Lacina)*

Případové studie jsou rovněž výstupem výzkumného projektu NAKI DF11P01OVV019 – jde o soubory specializovaných map s odborným obsahem.

Nový návrh metodiky pro hodnocení a využití koncepce uspořádání krajiny ověřuje postupy pro identifikaci a interpretaci krajinných hodnot kulturních, historických i přírodních pro potřeby vyjadřování rezortu Ministerstva kultury ČR. Odpovídá platnému legislativnímu rámci ČR, ale ve zvýšené míře akcentuje kulturní, historické

¹ § 43, odst. (1) stavebního zákona č. 183/2006 Sb.

a percepčně estetické hodnoty krajiny tak, jak to vyžaduje stavební zákon a zákon o státní památkové péči.²

*Obr. 2: Koncepte uspořádání území na fotografii je vytvářena pro stroje
(foto Darek Lacina)*

Navržená metoda je v souladu s metodickými postupy, stanovenými profesními předpisy České komory architektů pro územní plánování (především profesními standardy ČKA).

Nové postupy jsou založeny na prostorovém průmětu primární, sekundární a terciární struktury krajiny a na identifikaci vzájemných střetů mezi strukturovanými krajinnými složkami. Návrh koncepte pak především řeší koncepční péči o krajinné hodnoty a dále řeší tyto střety. Pro tuto část práce navrhuje předkládaný výstup nové a původní postupy.

Nová podoba koncepte uspořádání krajiny je založena na zhodnocení vývoje určujících prvků, segmentů a prostorových vztahů mezi nimi, vyhodnocených v prostředí GIS. V tomto smyslu představují případové studie a předkládané soubory

² zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

specializovaných map praktické ověření předkládané metodiky v reálných územích. Tento postup je v souladu jak se stavebním zákonem, tak i se zákonem o státní památkové péči a přispívá k přesnějšímu a zdůvodněnému uplatnění principů, chráněných oběma zákonnými normami.

Koncepce uspořádání krajiny v této podobě představuje odborný základ pro navržení cílového stavu krajiny v územním plánu i určité části cílových charakteristik území ve smyslu ustanovení Evropské úmluvy o krajině.³

Základním úkolem předloženého výstupu je poskytnout odborným orgánům památkové péče, orgánům státní správy i územní samosprávy objektivní a kvalifikované argumenty pro jejich stanoviska, vyjádření a rozhodnutí. Současně je cílem výstupu poskytnout výklad kulturních, historických a přírodních hodnot území tak, aby byl jejich veřejný význam srozumitelný i vlastníkům a uživatelům pozemků. V neposlední řadě se snaží předložená metodika pomoci při sestavení argumentační báze pro případné dohodovací řízení nebo správní přezkum vydaného územního plánu (ať už přezkum správní, nebo přezkum soudní⁴).

II. Popis výsledku

II.1. Obsah metodiky

Koncepce uspořádání krajiny je podle platné právní úpravy povinnou součástí územního plánu¹. Mimo této koncepce obsahuje územní plán povinně ještě koncepci urbanistickou a koncepci technické infrastruktury. Současný obsah koncepce uspořádání krajiny je nedostatečný jak pro řešení strategických cílů v nezastavitelném území (preventivní část koncepce), tak i pro řešení existujících střetů a problémů (kauzální část koncepce). Současný stav problematiky uvádí kap. III. průvodní zprávy. Z charakteru tvůrčí činnosti na koncepci uspořádání krajiny

³ Štrasburg: Rada Evropy CM/Rec(2008)3, Evropská úmluva o krajině [European Landscape Convention]; po ratifikaci Parlamentem ČR (Poslaneckou sněmovnou, Senátem a prezidentem ČR) vstoupila v platnost 1. 10. 2004

⁴ ustanovení § 94 a násl. správního řádu (zák. č. 500/2004 Sb.)

vyplývá, že většina výstupů bude mít grafický charakter. Jen vybrané části výstupů jsou dokumentovány tabelárními přehledy nebo textovým komentářem.

Předložená metodika podrobně popisuje postup pro sestavení grafických výstupů:

A) tří zdrojových výkresů:

A1 – výkres primární struktury krajiny

A2 – výkres sekundární struktury krajiny

A3 – výkres terciární struktury krajiny (koordinace hodnot)

B) tří korelačních výkresů:

B1 – interpretace primární krajinné struktury

B2 – přehled střetů mezi sekundární a primární strukturou krajiny

B3 – identifikace hodnot terciární struktury krajiny; střety mezi sekundární a terciární krajinnou strukturou

C) dvou návrhových výkresů:

C1 – koncepce uspořádání krajiny

C2 – přehled ploch se změnami využití

Uvedené obsahy výkresů lze účelně sdružovat způsobem, který popisuje tabulka č. 4 v kap. II.4.3. Výkresy jsou sestavovány v prostředí geografických informačních systémů (GIS) postupy, které jsou součástí metodiky. Podstata interpretace, korelace i zobrazování sledovaných jevů je realizována na relačních prostorově orientovaných databázích. Proto jsou všechny grafické výstupy (zejména korelační, vztahové) doprovázeny tabulkami v přílohách č. 1–5 metodiky. Tabulky poskytují přehled o tom, které jevy jsou vzájemně kombinovány a jakých lze při prostorových korelacích dosáhnout výsledků.

II.2. Terminologie

Primární struktura krajiny popisuje přirozené vlastnosti prostoru; většina z nich při kulturním způsobu využívání krajiny poskytuje užitek a profit. Kombinace přírodních podmínek je zpravidla pro danou lokalitu jedinečná. Základem analýzy i jejího

grafického vyjádření v souboru specializovaných map s odborným obsahem je rozbor:

- ▣ geomorfologických podmínek (hypsometrie);
- ▣ mikroklimatických poměrů;
- ▣ geologických a hydrogeologických vlastností krajinného prostoru;
- ▣ pedologických poměrů;
- ▣ biogeografických charakteristik a prostorových jednotek v území.

V každé krajině je klíčovým faktorem jiná složka trvalých ekologických podmínek. Koncepce uspořádání krajiny musí diferencovat právě tuto jedinečnost konkrétního území. Neobnovitelné zdroje jsou vyčerpávány bez náhrady (zpravidla jsou bilancovány). Obnovitelné zdroje mohou být přirozeně nebo cílevědomě obnovovány při jejich racionálním a kulturním využívání.

Sekundární struktura krajiny vyjadřuje schopnost obyvatel využívat dostupné přírodní zdroje (primární strukturu krajiny) k získávání definovatelných užitků. Toto využívání může být harmonické a kulturní, ale může být i diskrepantní, devastační. Sekundární krajinná struktura v sobě může nést principy vedoucí k řízené obnově přírodních zdrojů využívaných k produkci. Pokud regenerační principy neobsahuje, území je vyčerpáváno a postupně ztrácí své hodnoty. Obnovní principy tradičně a pravidelně obsahuje historická struktura krajiny, která se tak může stát inspiračním zdrojem při návrhu cílové struktury území. Technické možnosti, doprovázející sekundární strukturu krajiny, vytváří klamné zdání úspěchu při překonávání přírodních překážek – při takové činnosti často vznikne porucha (problém, střet), která se projeví až s určitou setrvačností (ztráta vody ve studních; ztížené odbourávání cizorodých látek v půdě, vodě nebo ovzduší v době inverze; náchylnost k externalitám a extrémům – např. kulminační průtoky, nárazový a nadměrný erozní smyv půdy apod.).

Použití současné terminologie v souvislosti se sekundární krajinnou strukturou a prováděcími předpisy stavebního zákona vysvětluje kap. II.4. včetně návrhu na jejich doplnění a upřesnění.

Terciární struktura krajiny představuje soubor hmotných statků nebo nehmotných zásad, založených na percepce, recepci a preferenci hodnot.⁵ Terciární struktura může mít formu zákonů, územních plánů, technických norem.⁶ Má však i své významné hmotné projevy, které jednak materiálně SYMBOLIZUJÍ základní uznávanou hodnotu, jednak vytvářejí minimální prostorové předpoklady pro naplnění a realizaci této hodnoty.

Identifikace a interpretace hodnot primární, sekundární a terciární struktury krajiny obsahuje následující kapitola metodiky II.3. Souhrnný metodický cíl pro správné sestavení koncepce uspořádání krajiny⁷ lze shrnout do následujících zásad pro navrhování a posuzování koncepce uspořádání krajiny:

- a) navrhnout takové způsoby využívání území, aby nebyly poškozovány nebo zmenšovány existující kulturní, historické nebo přírodní hodnoty území, ale aby byly naopak zmnoženy;
- b) chránit v koncepci takové využívání krajiny, které lze označit jako přiměřené, očekávatelné a které reflektuje oprávněné veřejné zájmy obyvatel území,⁸ a to i za cenu zásahu do výkonu vlastnického nebo užívatelského práva vlastníků;
- c) fixovat v prostoru takové kulturní formy využití území, jejichž integrální součástí je přirozená nebo řízená regenerace obnovitelných přírodních zdrojů,⁹
- d) vyloučit z citlivých a snadno zranitelných částí území takové formy využití, které obsahují rizika skrytého šíření škodlivin nebo cizorodých působků v prostředí.

Podrobně se postupy pro posouzení koncepce zabývají další kapitoly předkládané metodiky: kap. II. 9.1 a II.9.2.

⁵ tj. vnímání, přijetí, upřednostnění určitých hodnot

⁶ např. zákon o státní památkové péči, zákon o ochraně přírody a krajiny, evropská soustava NATURA 2000, Evropská úmluva o krajině

⁷ § 43 stavebního zákona č. 183/2006 Sb.

⁸ tj. nikoliv zájmy soukromé

⁹ klíčový princip trvale udržitelného rozvoje

II.3. Identifikace a interpretace struktury krajiny

II.3.1. Interpretace primární struktury krajiny

tj. vyjádření přírodních předpokladů plnit různé funkce.

Cílem interpretační části koncepce uspořádání krajiny je vyjádřit prostorovou diferenciaci krajiny podle přírodních a krajinně ekologických rámců do následujících kategorií:

- ▣ **území obtížně využitelná** (s ekologickými limity okrajovými; přírodní limit nižšího stupně) – v příloze A označované L1
- ▣ **území nevyužitelná** (s ekologickými limity podmiňujícími; přírodní limity vyššího stupně) – v příloze A označované L2
- ▣ **území citlivá** (s ekologickými riziky omezujícími; ekologické riziko nižšího stupně) – v příloze A označované R1
- ▣ **území zranitelná** (s ekologickými riziky vylučujícími; riziko vyššího stupně) – v příloze A označované R2
- ▣ **území extrémně zranitelná** (s ekologickými riziky vylučujícími; riziko nejvyššího stupně) – v příloze A označované R3
- ▣ **území bez přírodních limitů a rizik** – v příloze A označované L0

Mapa interpretace primární krajinné struktury vyjadřuje vztahy a znaky **PREVENTIVNÍ**. Upozorňuje na možné problémy při využívání území. V konkrétním řešeném správním obvodu tyto problémy nemusí být aktuální. Koncepce uspořádání krajiny musí na tyto existující skutečnosti upozornit v zájmu předcházení vzniku aktuálních problémů.

Princip skládání hodnocených jevů v primární struktuře krajiny na jednotlivých plochách v modelovém území vyjadřuje tabulka v **příloze č. 1: „Interpretace primární struktury krajiny“**.

II.3.2. Interpretace sekundární struktury krajiny

vyjadřuje způsob využití přírodních daností obyvateli území. Toto využívání může být harmonické a kulturní, ale může být i diskrepantní, devastační.

Základem analýzy je rozbor současného využití území (land use) podle prováděcí vyhlášky ke stavebnímu zákonu č. 501/2006 Sb. Tato vyhláška dělí plochy podle rozdílného způsobu využití území:

- ▣ plochy zastavěné, zastavitelné, zpevněné¹⁰: bydlení, rekreace, občanského vybavení, plochy veřejných prostranství, smíšené obytné, dopravní infrastruktury, výroby a skladování, smíšené výrobní;
- ▣ plochy nezastavěné a nezastavitelné¹¹: vodní a vodohospodářské, zemědělské, lesní, přírodní, plochy smíšené nezastavěného území;
- ▣ plochy těžby nerostů a plochy specifické.¹²

Analýza sekundární struktury území je standardním obsahem územního plánu, urbanistické koncepce a koncepce technické infrastruktury území. Pro koncepci uspořádání krajiny je doplňujícím údajem stupeň antropického ovlivnění ploch:

- ▣ přírodě blízké vodní plochy a toky;
- ▣ vyvinutá aluvia, mokřady a prameniště;
- ▣ lesní porosty přírodě blízké;
- ▣ porosty dřevin rostoucích mimo les přírodě blízké (relikty, refugia, remízy);
- ▣ trvalé travní porosty s podílem nebo s převahou přirozeně rostoucích trav a bylin;
- ▣ místa výskytu evropsky chráněných druhů planě rostoucích rostlin nebo volně žijících živočichů.

Podklady pro hodnocení land use poskytuje mapování biotopů,¹³ systém NATURA 2000 (evropsky významné lokality, EVL) a vlastní terénní průzkum. Plochy s rozdílným způsobem využití¹⁴ lze s ohledem na specifické podmínky a charakter území dále podrobněji členit.¹⁵ Způsob podrobnějšího členění ploch s rozdílným způsobem využití uvádí např. metodika MINIS (Poláček J., Poláčková V. a kol., 2010) nebo metodiky MŽP (Vorel I. a kol., 2012). Pro koncepci uspořádání krajiny je podrobné členění vhodné zejména pro plochy **smíšené nezastavěných území** pro vyjádření převládajícího a doplňkového využití (viz příloha A).

¹⁰ § 4 až § 12 vyhl. č. 501/2006 Sb.

¹¹ § 13 až § 17 vyhl. č. 501/2006 Sb.

¹² § 18 a § 19 vyhl. č. 501/2006 Sb.

¹³ Katalog biotopů ČR: Chytrý M., Kučera T., Kočí M. a kol. (2001)

¹⁴ § 3, odst. (2) písm. a) vyhl. č. 501/2006 Sb.

¹⁵ § 3, odst. (4) vyhl. č. 501/2006 Sb.

Konkrétní použití těchto metodických postupů v souboru speciálních map s odborným obsahem v mapě sekundární struktury krajiny vyjadřuje příslušný výkres a jeho mapová legenda.

Součástí interpretace sekundární struktury krajiny je i rozbor případných střetů mezi primární a sekundární strukturou krajiny:

- ▣ Existuje mnoho různých situací, kdy požadavky na území překračují jeho přirozené předpoklady taková očekávání naplnit. Uživatelé území se snaží např. upravit hydrologické poměry (odvodňování pozemků, napřimování meandrů); trofické charakteristiky biotopů (přihnojování, minerální výživa), nebo zhodnocovat pozemky různými stavbami pozemními, vodohospodářskými, zemědělskými apod.
- ▣ Změna trvalých ekologických podmínek je však principiálně nemožná, dočasné změny přirozených podmínek lze dosáhnout jen za cenu deficitu, který se projeví v delším časovém horizontu – za časovým horizontem zájmu vlastníka nebo investora. Takové dočasné změny jsou v rozporu s principy udržitelného rozvoje a nelze je považovat za projev obytné/žité kultury.
- ▣ Rozpor mezi přirozenými předpoklady území na jedné straně a požadavky na užítky/benefity na straně druhé je třeba prostorově vymezit srovnáním primární a sekundární struktury krajiny ve výkresu interpretace.

Mapa interpretace sekundární krajinné struktury vyjadřuje problémy **KAUZÁLNÍ**. Upozorňuje na existující problémy při současném využívání území. Koncepce uspořádání krajiny musí tyto existující střety řešit v zájmu trvale udržitelné kultury využívání krajiny. Zjištěné problémy v jednotlivých plochách řešeného území vyjadřuje tabulka v **příloze č. 2: „Plochy se střetem sekundární struktury krajiny s přírodními limity a riziky“**.

II.3.3. Interpretace terciární struktury krajiny

Jako terciární strukturu krajiny jsme v kap. II.2. označili jednak hmotné prvky v krajině (historické stopy a historickou strukturu), jednak soubor opatření k ochraně hodnot, které jsou sdíleny veřejnou správou (státní správou i územní samosprávou), ale také obyvateli, vlastníky a uživateli území. Terciární struktura krajiny vyjadřuje hodnotovou

orientaci obyvatel jak současnou, tak i v hloubce času. Tuto problematiku vyjadřuje koncepce uspořádání krajiny dvěma způsoby: identifikací hodnot terciární struktury krajiny a zhodnocením střetů mezi současným využíváním (tj. sekundární strukturou krajiny) a hodnotami terciární struktury.

Zpravidla jsou v řešeném území v oblasti kulturních, historických a přírodních hodnot zachyceny a identifikovány následující jevy:

- historie krajiny odvozená ze zobrazení historických map: vojenského mapování, stabilního katastru, indikačních skic
- hmotné stopy historie v nemovitých kulturních památkách
- hmotné stopy historie ve skladebných prvcích krajinné struktury
- místa krajinného rázu a krajinné dominanty
- plochy maloplošných (obecně i zvláště) chráněných území
- skladebné části územního systému ekologické stability krajiny

II.3.4. Ochrana skladebných prvků krajinné struktury

Nemovité kulturní památky představují přímou formu ochrany historického a kulturního dědictví. Pro jejich ochranu existuje explicitní a taxativní zákonné zmocnění ve speciálním zákoně (o státní památkové péči). Obtížnějším úkolem je ochrana obecněji formulovaných kategorií hodnot, jako je např. „*historická krajinná struktura*“, nebo „*historická krajinná stopa*“, které tvoří podstatu např. památkových zón (resp. krajinných památkových zón).

Obdobná legislativní praxe je u ploch s přírodními hodnotami: kategorie území chráněných zákonem o ochraně přírody a krajiny jsou v procesu územního plánování nezpochybnitelně rezervovány pro tyto funkce. Platí to zejména pro všechny skupiny maloplošných zvláště chráněných území (přírodní rezervace, národní přírodní rezervace, přírodní památky, národní přírodní památky, ekologicky významné lokality EVL soustavy NATURA 2000); nebo pro kategorie maloplošných obecně chráněných území (např. významné krajinné prvky, skladebné části územních systémů ekologické stability krajiny: biocentra, biokoridory; místa krajinného rázu, příp. oblasti krajinného rázu).

Ale i u přírodních hodnot s obecněji formulovaným předmětem ochrany mohou existovat problémy: např. evropská soustava NATURA 2000 chrání planě rostoucí rostliny a volně žijící živočichy, což při extenzivní interpretaci může vyvolávat značné problémy (předmětem ochrany může být prakticky cokoliv). Intenzivní interpretace se naopak opírá o národní seznamy ohrožených druhů rostlin a živočichů, silně ohrožených druhů a velmi silně ohrožených druhů.¹⁶

Obecné členění hodnot podle způsobu jejich vzniku v koncepci uspořádání krajiny:

- kulturní
- historické
- percepčně estetické
- přírodní

Jejich ochranu shrnují následující zásady, použité při formulaci koncepce uspořádání krajiny:

A) základem analýzy je přehled platných legislativních limitů pro využití území podle „tvrdých norem“:

- taxativní výčet ploch s hodnotami podle zákona o ochraně přírody a krajiny:
 - * plochy vyhlášené nebo registrované: PR, PP, NPR, NPP, EVL Natura 2000, VKP;
 - * skladebné části územních systémů ekologické stability krajiny (biocentra a biokoridory) dodržující všech 5 skladebných principů;¹⁷
 - * ochrana krajinného rázu (místa krajinného rázu);¹⁸
- podle zákona o státní památkové péči:
 - * památkové objekty a statky;
 - * historické celky, krajinné dominanty;
 - * ochranná pásma památek;
 - * památkové rezervace a zóny;
 - * historické krajinné prvky (aleje, technická díla – rybníky, kanály, hráze);
 - * archeologická naleziště;

¹⁶ srov. např. přílohu č. II, vyhl. č. 395/1992 Sb.

¹⁷ tj. princip: reprezentativnosti, prostorové jednoznačnosti, vyspělosti v současném stavu, minimálních prostorových parametrů a propustnosti. Principy jsou důležité pro další stupně dokumentace pro stanovení druhové skladby v případě přechodu vegetačního stupně, hydričtém gradientu, nebo např. při stanovení podmínek pro biocentra reprezentativní (modální) nebo kontrastní a přechodová

¹⁸ zák. č. 114/1992 Sb. (§ 12) a dále příl. č. 1 vyhl. č. 500/2006 Sb. k územně analytickým podkladům

- podle ostatních speciálních zákonů;

B) nebo podle „měkkých norem“ (bez taxativního výčtu předmětu ochrany):

- podle mezinárodních úmluv;
- podle cílů a principů zákona o územním plánování a stavebním řádu: plochy evidované v ÚAP – např. místa krajinného rázu, historické krajinné stopy, historická krajinná struktura;
- podle různých oborových (průřezových) norem, definujících obecné postupy pro nalezení, ochranu nebo zmnožení hodnot,¹⁹ např. systémy zeleně sídla, green-blue-brown infrastructure;²⁰

C) podle ujednání Evropské úmluvy o krajině se doporučuje, aby byla expertní analýza problému doplněna o vyjádření dotčených obyvatel (např. některou z metod komunitního plánování).

Skladebné prvky historických, kulturních a percepčně estetických hodnot vyjadřuje samostatná speciální mapa s odborným obsahem, jejíž obsah je rozveden v následující kapitole. V této souvislosti je třeba upozornit na význam systémů zeleně v sídlech a v krajině s kulturními a historickými hodnotami. Zatímco metodologie územních systémů ekologické stability krajiny se úspěšně vyvíjí téměř 40 let a je pevně zakotvena v legislativě ČR, pro vymezení a vytváření systémů zeleně existuje jediné zákonné zmocnění, a to ve stavebním zákoně. Zde je kladen důraz především na princip KOMPLEMENTARITY ve vztahu mezi stavebními a vegetačními objekty. Komplementarita se projevuje v několika formách:

- ▣ urbanistická (pestrá mozaika funkcí a užitků/benefitů);
- ▣ architektonická (kontrapunkt ke stavebním hmotám a zpevněným plochám);
- ▣ mikroklimatická (zjednodušeně: pračka a chladnička vzduchu v tepelném ostrově);
- ▣ ekologická (biologicky aktivní povrchy a životní prostor pro ne-lidské formy života).

Míru komplementarity i velikost užitků/benefitů lze v území sídel kvantifikovat a jejich potřebu jako veřejný zájem uplatňovat (Kučera, 2014). Základními skladebnými prvky systému zeleně jsou vegetační objekty, v literatuře označované různými odbornými

¹⁹ např. platné profesní standardy České komory architektů (2011)

²⁰ např. Enhancing Europe's Natural Capital COM/2013/0249

termíny. Z hlediska funkce, kterou plní, a užitků/benefitů, které poskytují, vždy náleží k některé z těchto skupin:

- 🌿 pilíř: segment/vegetační objekt dostatečně velký pro rozvoj autonomní existence vegetace. Znakem takové existence je schopnost spontánní obnovy;
- 🌿 osa systému: (Šimek a kol., 2014) série prostorů, které buď na sebe prostorově navazují, nebo je spojuje shodný způsob využívání lidmi (např. pěší zóna, cyklistická stezka, veřejná prostranství sportovišť...);
- 🌿 uzel: místa křížení jednotlivých os.

Je zřejmé, že skladebné prvky systému zeleně (pilíře, osy, uzly) stejně jako skladebné prvky územního systému ekologické stability krajiny (biocentra, biokoridory a interakční prvky) náleží ke stejnému strukturálnímu základu krajiny s kulturními a historickými hodnotami a je třeba je v rámci terciární struktury území chránit, obnovovat a zmnožovat.

II.3.5. Identifikace hodnot terciární struktury krajiny

Hodnoty terciární struktury krajiny jsou ve stanoveném pracovním postupu metodiky diferencovány podle následujících zásad:

- 📐 Ztráta historických kulturních hodnot je často trvalá, a proto nenahraditelná. Hmotné stopy historie zaznamenávají a připomínají hodnotový systém, prověřený hloubkou času. Zákonná zmocnění (památkový zákon, stavební zákon, mezinárodní úmluvy) ukládají tuto hodnotu chránit. Žádné zákonné zmocnění nepřipouští historické hodnoty ničit (s výjimkou zákonů o protiprávnosti totalitních režimů).
- 📐 Při stanovení hodnoty je uplatněn princip dvoustupňové škály: hodnota je stanovena ve stupni **základním** nebo **zvýšeném**.
- 📐 Velkoplošné hodnoty (např. národní parky, chráněné krajinné oblasti, přírodní parky, chráněné oblasti přirozené akumulace vod, archeologická naleziště apod.) představují vždy rozptýlenou koncentraci hodnot, proto jsou hodnoceny v základním stupni.

- ▣ Naopak maloplošná území zpravidla představují vysokou koncentraci hodnoty; jsou hodnocena ve zvýšeném stupni hodnoty.
- ▣ V rámci identifikace hodnot terciární krajinné struktury není předmětem hodnocení významnost jednotlivých ochranných režimů ani není stanoveno pořadí jejich důležitosti v rámci koncepce uspořádání krajiny.
- ▣ Jsou-li dva stupně ochrany RŮZNĚ SILNÉ, výsledné hodnocení respektuje stupeň vyšší (zvýšený).
- ▣ I když v území existuje pouze jediná úroveň hodnoty, vždy je třeba stanovit její úroveň: základní nebo zvýšená.
- ▣ Pokud jsou v rámci hodnocení dva stupně STEJNĚ SILNÉ, lze při stanovení rozvojových priorit uplatnit některé z následujících pravidel:
 - princip kauzality: pokud biotop vznikl lidským zásahem (např. jako výsledek architektonické práce), pak je třeba ochranu vzácných druhů i jejich biotopů zajistit regenerací a rekonstrukcí původních a autentických zásahů;
 - princip jedinečnosti: např. pokud alej v krajině (v plochách s rozdílným využitím) je absolutně přímá, pak má její prostorová a taxonomická koncepce přednost před druhovou ochranou i evropsky významných taxonů (např. páchník hnědý, tesařík obrovský, roháč obecný...) za předpokladu, že v nejbližším okolí existuje řada jiných zjištěných nalezišť s vysokou populační hustotou těchto druhů;
 - princip strategie: pokud je jako jeden ze strategických cílů (ve smyslu „*cílových charakteristik krajiny*“²¹) stanovena přednost určité hodnoty před jinou, pak musí mít přednost i v koncepci uspořádání krajiny.
- ▣ Pokud v území existují legislativní limity s rozdílnou hranicí, je třeba posoudit předmět ochrany. Pokud sledovaný jev vychází ze shodných přírodních daností: např. CHKO a CHOPAV, přírodní park a CHKO, pak lze v koncepci uspořádání krajiny navrhnout jedinou (společnou) integrovanou hranici pro vyjádření způsobu ochrany hodnot území.
- ▣ Pokud však spolu předmětné jevy z hlediska předmětu ochrany nesouvisejí (např. CHOPAV a komponovaná krajina či krajinná památková zóna), pak je třeba hranice interpretovat nezávisle a prostorově je odlišit.

²¹ viz Evropská úmluva o krajině

Obr. 3: Koncepce stabilizuje harmonickou kulturní krajinu
(foto Petr Kučera)

Zápis – identifikace hodnot terciární struktury krajiny:

13Pke

Tab. č. 1: Symboly použité ve specializované mapě s odborným obsahem

SYMBOL	VYSVĚTLENÍ
13	číslo plochy
P	hodnota hlavní
k	hodnota vedlejší
e	hodnota vedlejší

SYMBOL	VYSVĚTLENÍ
P, p	hodnota PŘÍRODNÍ
K, k	hodnota KULTURNĚ-HISTORICKÁ
E, e	hodnota PERCEPČNĚ ESTETICKÁ

Mapa identifikace hodnot terciární krajinné struktury vyjadřuje vztahy a znaky **PREVENTIVNÍ**. Upozorňuje na možné problémy při využívání území. V konkrétním řešeném správním obvodu tyto problémy nemusí být právě v době řešení aktuální, ale koncepce uspořádání krajiny musí na tyto existující skutečnosti upozornit v zájmu **předcházení vzniku** aktuálních problémů.

Zvláštním důvodem pro použití preventivní mapy identifikace hodnot terciární krajinné struktury je převod dosud nezastavěného území do ploch zastavitelných v urbanistické koncepci územního plánu. Připravované rozvojové záměry je třeba velmi pečlivě konfrontovat s podrobnou identifikací hodnot a při hrozbě jejich narušení od záměru ustoupit. Postup řešení potenciálních střetů je shodný s řešením střetů existujících – viz následující kapitola č. II.3.9.

Specializovaná mapa s odborným obsahem v tomto výkrese identifikuje pro každou plochu s rozdílným využitím její hodnotu P, K nebo E (pokud plocha takovou hodnotu má). Přiřazení identifikačního kódu jednotlivým plochám v řešeném území vyjadřuje tabulka v **příloze č. 3: „Identifikace hodnot terciární struktury krajiny“**.

II.3.6. Interpretace střetů v terciární struktuře krajiny

tj. rozbor střetů mezi sekundární strukturou krajiny (aktuálním využíváním) a identifikací hodnot v terciární struktuře krajiny

- ▣ Existuje mnoho různých situací, kdy reálné využívání území nerespektuje platné zákony (nebo jinak formulované požadavky na území), překračuje požadavky na ochranu přírodních, historických, kulturních nebo percepčně estetických hodnot.
- ▣ Rozdílnou právní sílu veřejných zájmů vyjadřují jednak samostatné speciální zákony, jednak obecné cíle územního plánování: „... *ochrana a rozvoj přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území a ochrany krajiny jako podstatné složky prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti*“.²²
- ▣ Přehled možných střetů mezi sledovanými jevy a aktuálním využíváním území v obecné rovině popisuje příloha (C) a dále příloha č. 4.
- ▣ Výkres (specializovaná mapa s odborným obsahem v souboru map) vyjadřuje prostorové projevy vzniklých střetů.

²² §18, odst. (4) zák. č. 183/2006 Sb.

Tab. č. 2: Projevy terciární struktury krajiny a způsob ochrany kulturních hodnot

OBJEKT	PERCEPČNÍ EFEKT	ZPŮSOB DOSAŽENÍ OCHRANY HODNOT
vyhlídka	překážky nebrání výhledu do kraje	nepřipustit překážky ve výhledu
dominanta	překážky nebrání pohledu na dominantu	nepřipustit konkurenční kodominanty ²³
z dominanty na dominantu	prázdný prostor: osa = pohled, nadhled, podhled, průhled	v pohledové ose nepřipustit žádné konkurenční kodominanty
z dominanty na horizont – pohledovou linii	prostor (výseč) s mozaikou ploch v historické struktuře	ve výseči dodržet charakteristický podíl matrice k hmotě historických stop a prvků
z panoramatické (kočárové) cesty na horizont – pohledovou linii	prostor s mozaikou ploch v historické struktuře: proměňující se krajinný obraz, film	v plenéru proměňující se charakteristický podíl matrice k hmotě historických stop a prvků
vstupní brána	prostor s vysokou koncentrací pocestných (zlom silnice nebo stezky, oblouk železnice, ohyb řeky): výseč s mozaikou ploch v historické struktuře	ve výseči stanovený charakteristický podíl matrice k hmotě historických stop a prvků

Mapa interpretace sekundární krajinné struktury vyjadřuje problémy **KAUZÁLNÍ**. Upozorňuje na existující problémy při současném využívání území. Koncepce uspořádání krajiny tyto existující střety řeší v zájmu trvale udržitelné kultury využívání krajiny. Existují-li negativní pohledové dominanty ve stabilizovaných územích, je řešení často obtížné. Rozhodujícím kritériem je životnost zdroje hodnoty a její srovnání s životností objektu negativní pohledové dominanty. V případě příznivého porovnání životností lze regeneraci území založit na požadavku, aby rušící objekt nebyl (po dožití) obnovován ve své původní podobě a formě.

II.3.7. Vymezování vizuálně exponovaných ploch

Zachování kulturních dominant harmonického měřítka a vztahů v krajině vyplývá ze zákona 112/1192 Sb., o ochraně přírody a krajiny, paragraf 12, odst. (1) – viz kap. II.3.2. a II.3.4. Krajinná scéna je nositelem estetických hodnot, které spočívají v prostorovém uspořádání, v harmonickém měřítku a vztazích mezi skladebnými prvky krajiny. Pozorovatel vnímá krajinnou scénu při pozorování z různých míst – vnímá ji staticky nebo dynamicky (sled pohledů z různých míst trasy) (Vorel, 2004).

²³ kodominance – rozdílné dominanty se uplatňují rovnocenně a paralelně

Krajinnou scenerii tvoří dílčí prostory a partie krajiny vytvářejí v krajinné scéně odlišné a specifické krajinné scenerie (Vorel, 2004).

Vizuálně exponované plochy území jsou takové plochy území, které se uplatňují v krajinné scéně opakovaně, tj. z různých stanovišť v řešeném území (Kuchyňková, 2008). U vizuálně exponovaných ploch lze objektivně říct, že se budou uplatňovat v různých krajinných scénách. Vizuálně exponované plochy nejsou implicitně hodnotné, jejich význam a hodnota závisí na krajinné scéně, ve které se nachází.

Vymezení exponovaných ploch probíhá v prostředí GIS na základě výpočtu z digitálního modelu povrchu, který obsahuje údaje o výškách staveb a výšce vegetace. Výpočtem je zjištěna viditelnost území z různých stanovišť (N) pro konkrétní lokalitu (P). Výsledkem výpočtu je bezešvý rastrový soubor, který obsahuje pro každou lokalitu v území (P)²⁴ informaci o tom, z kolika různých stanovišť je viditelná. Maximální hodnotou je $P_{\max}=N$, minimální hodnotu je $P=0$. Hodnota P_{\max} bude v každém řešeném území jiná v závislosti na georeliéfu řešeného území a počtu vstupních bodů. Interval hodnot, které lze považovat za vizuálně exponované, je definován vztahem $P_{\text{int}} = P_{\max} - (P_{\max} / 3)$. Celý postup lze uskutečnit analogicky terénním průzkumem a zakreslením do mapy a následným sčítáním překryvů. Větší počet stanovišť zpřesňuje výpočet. Kritéria pro výběr stanovišť:

- stanoviště pozorovatele se musí nacházet v lokalitě, ze které je možnost výhledu minimálně 100 m;
- stanoviště pozorovatele jsou vybírána s ohledem na návštěvnost lokality (cesty, vyhlídková místa).

Podklady pro výpočet:

- digitální model povrchu;
- sada bodů, které slouží jako stanoviště pozorovatele.

Příklad:

V modelovém území je vymezeno na území katastru 300 stanovišť. Aby byla zajištěna relevance stanovišť, byly vybrány body, které leží na komunikacích nebo jinak přístupných místech v krajině. Nástroj Viewshed v programu ArcGIS

²⁴ velikost lokality závisí na rozlišení rastru

vygeneroval rastrový soubor s hodnotami od 0 do 212, přičemž hodnota 212 znamená, že lokalitu je možné vidět z 212 stanovišť v území. Hodnota 0 znamená, že lokalitu není možné vidět ze žádného stanoviště. Interval vysoké exponovanosti je vymezen hodnotou $P_{max} - (P_{max}/3) = 212 - 71 = 141$. Všechny lokality, které dosahují hodnoty P v intervalu 141 až 212, lze považovat za vizuálně exponované plochy.

II.3.8. Řešení existujících střetů

Obvykle se v řešeném území vyskytují střety a rozpory mezi primární a sekundární strukturou krajiny, i mezi sekundární a terciární strukturou. Střety jsou vyjádřeny ve specializovaných mapách s odborným obsahem a popsány v tabulkové příloze.

Odstranění nesouladu s principy koncepce, odstranění existujícího střetu nebo problému s plánovaným využíváním území je řešeno (v souladu s platnou právní úpravou) návrhem změny využití plochy nebo naopak návrhem stabilizace plochy. Jak koncepce uspořádání krajiny, tak i prováděcí plán využití ploch dále pracuje s podmínkami pro využívání.

Jak bylo již uvedeno v kap. II.3.5., na hranici mezi přístupem preventivním a kauzálním je posuzování záměrů na změnu území nezastavěného na zastavitelné. V takové situaci se může urbanistická koncepce dostat do rozporu s koncepcí uspořádání krajiny. Rozpor se řeší na základě zadání územního plánu, podle zásad územního rozvoje kraje atp.

Specializovaná mapa s odborným obsahem v předcházejícím výkrese identifikovala pro každou plochu s rozdílným využitím její hodnotu P , K nebo E (pokud plocha takovou hodnotu má). Podle tabulky č. 2 pro kompoziční bod, pole, výseč nebo osu navrhuje buď změnu využití, nebo naopak zákaz změny využití (stabilizaci současného využívání). Podrobnosti viz legenda k mapě.

Otázka stabilizace území s dochovanými kulturními a historickými hodnotami (např. s historickou strukturou krajiny s fragmenty původní plužiny) je v současné územně plánovací praxi ve značné neoblibě. Takové názory však přehlíží historický vývoj právního řádu v Evropě. Jde o klasický spor mezi *ius privatum* a *ius publicum*, který

řeší právní praxe již od dob římského práva. Evropské právní systémy od 18. stol. základní principy římského práva převzaly. U vlastnictví pozemků (*dominium, proprietas*) je v římském právu zásadně uplatňován princip **STATUS QUO**. Pozemek je zcizen (získán koupí, darem, odkazem, dědictvím) ve svém **faktickém** stavu (tzv. *praetorské interdikty*). O změnu využití je třeba požádat; v souladu s platnými zákony může být změna buď povolena, nebo zamítnuta (pokud je záměr s některým ze zákonů v rozporu). Moderní doba zvýrazňuje hranici mezi pozemkem, pro který je připuštěno zhodnocení stavbou, a mezi pozemkem, kde takové zhodnocení působí proti veřejnému zájmu. Ale v takovém případě ani vůle zastupitelstva (usnesení) nemůže překročit zákon. Právní praxe předpokládá, že ustanovení zákona je „veřejnější“ než usnesení veřejné správy – zastupitelstva.

Zjištěné problémy a střety v jednotlivých plochách řešeného území vyjadřuje tabulka v příloze „**Plochy se střetem mezi sekundární a terciární strukturou krajiny**“.

II.4. Návrh cílového uspořádání krajiny

II.4.1. Koncepce uspořádání krajiny

Základní principy uspořádání území vyjadřují strategické principy a zásady, formulující základní priority rozvoje území: jaké využití má být rozvíjeno? Proč? Jaké využití má být omezováno? Proč? Například u modelového území města Nepomuku byly formulovány tyto koncepční principy:

- ▣ v přírodním aluviu psárkových luk je vyloučená zástavba; akumulární prostor rozlivových luk je součástí souboru protipovodňových opatření
- ▣ na všech plochách ohrožených potenciální erozí nad hodnotu $L \cdot S = 2,0$ je navrženo opatření proti degradaci půdy proudící vodou
- ▣ v pohledových výsečích Ekp2 je nutno stabilizovat, neměnit krajinnou strukturu (viz princip STATUS QUO)

Obr. 4: Rozlívové louky v harmonické kulturní krajině u soutoku Úslavy s Mihovkou
(foto Petr Kučera)

- ▣ dominantu Kpe2 (Zelená hora se zámek = dominanta historická, přírodní, kulturní) je třeba opatrně odclonit výběrovou sečí:
 - a) odkrýt výhledy z vyhlídky;
 - b) obnovit panoramatické pohledy na dominantu ze stanovených „vstupních bran do území“;
- ▣ koridor historické císařské silnice²⁵ podle percepčně estetických principů „kočárové cesty“ ponechat s výhledy na historickou krajinnou strukturu
- ▣ na plochách výhledů do krajiny z náměstí Augustina Němejce v jižní a západní pohledové ose udržet historickou krajinnou strukturu území bez kobercové zástavby rodinných domů

²⁵ dnes známa pod názvem E49 Plzeň–Písek

Obr.5: Krajinná struktura vyžaduje stabilizaci využití území
(foto Petr Kučera)

II.4.2. Návrh změn v plochách s rozdílným využitím

Koncepce uspořádání krajiny je v územním plánu provedena tzv. *plánem využití území* – dokumentace pracuje s následujícími změnovými stavy.

Tab. č. 3: Změnové stavy

změna je přípustná (území regenerace, přestavby)
změna je přípustná po splnění podmínek (např. po realizaci protipovodňových opatření je zástavba možná)
změna je nepřípustná (území stabilizovaná nebo chráněná)

Metodické a terminologické poznámky:

- ▣ Koncepce uspořádání krajiny je vždy součástí územního plánu. Proto hranice krajinných segmentů primární, sekundární a terciární krajiny nemají žádnou vazbu k hranicím pozemkovým a parcelním. Územní plán pracuje s termíny „plocha s rozdílným (převažujícím) využitím“, „plocha se změnou využití“.
- ▣ Podmínečně přípustné využití je zpravidla vázáno na zpracování podrobnějšího stupně dokumentace – územní studie, regulačního plánu, plánu péče o chráněná území, plánů ochrany památkových rezervací a památkových zón, komplexních pozemkových úprav apod.
- ▣ Změna ve využití území je na základě schválení v územním plánu realizována:
 - výstavbou nových staveb;
 - asanací a zrušením starých staveb;
 - regenerací a obnovou existujících staveb;
 - výsadbou nových dřevin (stromů, porostů, alejí);
 - vykácením a zrušením starých dřevin;
 - stavební uzávěrou = nařízenou nečinností do příštího rozhodnutí.
- ▣ Stabilizace území je charakterizována průběžnou a pravidelnou péčí o hodnoty v majetku vlastníka:
 - údržbou stavebních objektů;
 - obnovou existujících vegetačních prvků, dřevin, porostů dřevin, alejí a stromořadí (obnovou jednorázovou, průběžnou...).²⁶

Specializovaná mapa s odborným obsahem v tomto výkrese identifikuje pro každou plochu změnu jejího využití. Přehled navržených změn pak vyjadřuje tabulková příloha.

²⁶ z hlediska zákona o územním plánování a stavebním řádu nelze považovat vykácení přestárle torzální aleje a výsadbu aleje nové za změnu ve využití území

Obr. 6: *Chrání zákon i strukturu krajiny?*
(foto Lenka Trpáková)

II.4.3. Grafické řešení koncepce uspořádání krajiny

Není cílem této metodiky předepisovat autorům územních plánů (autorizovaným architektům a urbanistům České komory architektů) skladbu jednotlivých výkresů nebo jejich názvy. Grafickým částem územního plánu se věnuje vyhláška č. 500/2006 Sb. v příloze č. 7 (*Obsah územního plánu*), v odst. (3).

Pro sestavení grafického výstupu je rozhodující význam jevů sledovaných touto metodikou, zejména s ohledem na jejich interpretaci, identifikaci hodnot a popis možných i existujících problémů a střetů v území s kulturními a historickými hodnotami. Sledované jevy i možnost jejich vyjádření v nové koncepci uspořádání krajiny vyjadřuje tabulka č. 4.

Tab. č. 4: Grafické uspořádání sledovaných jevů v koncepci

1	Primární struktura krajiny	Výkres 1
2	Interpretace primární struktury krajiny	Výkres 1
3	Sekundární struktura krajiny	Výkres 2
4	Přehled střetů mezi sekundární a primární strukturou	Výkres 2
5	Koordinace hodnot terciární struktury krajiny	Výkres 2
6	Identifikace hodnot terciární struktury	Výkres 3
7	Přehled střetů mezi sekundární a terciární strukturou	Výkres 3
8	Koncepce uspořádání krajiny, plochy se změnou využívání	Výkres 4

Poslední výkres č. 4 vstupuje v procesu územního plánování do koordinálního výkresu územního plánu, do urbanistické koncepce území a do koncepce technické infrastruktury. Se spoluautory dalších koncepcí musí krajinářská profese dosáhnout shody.

II.4.4. Kartografická data pro koncepci uspořádání krajiny

Kapitola popisuje typy dostupných mapových podkladů pro vypracování výše uvedených výkresů pro návrh koncepce uspořádání krajiny ve smyslu vyhlášky 500/2006 Sb. o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti (§3, odst. 1 – část mapové podklady).

Georeferencovaná data lze v rámci tvorby územního plánu využít i pro další účely, např. jako podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území: popsání a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot a limitů pro využívání.

A) Polohopisná data

A1) Katastrální mapy

Digitální KM (DKM) je katastrální mapou, která je zobrazena v jednotné trigonometrické síti katastrální (S-JTSK). Její obsahová náplň je aktualizována při obnově katastrálního operátu novým mapováním na podkladě výsledků pozemkových úprav, přepracováním souboru geodetických informací (s výjimkou digitalizované KM) nebo převedením jejího číselného vyjádření do digitální formy.

Digitalizovaná KM je KM v S-JTSK vyhotovená přepracováním analogové mapy do digitální formy (KMD) nebo (KM-D), tj. digitální forma katastrální mapy vyhotovená podle dřívějších předpisů zejména v souřadnicovém systému gusterbergském nebo svatoštěpánském.

Analogová KM je KM na plastové fólii s přesností a v zobrazovací soustavě stanovenými v době jejího vzniku.

Účelová katastrální mapa ÚKM má za účel vytvořit vektorový obraz katastrální mapy. ÚKM je zpracovávána v místech, která jsou pokryta analogovou katastrální mapou vedenou na plastové fólii. Zde je katastrální mapa digitálně k dispozici pouze ve formě rastru, která má pro geografické informační systémy pouze omezené využití. Digitalizace katastrální mapy v rámci ÚKM vzniká vždy k určitému datu, ke kterému jsou platné podklady rastrových map a popisné informace. ÚKM proto nemá režim průběžné platnosti jako oficiální digitalizace (DKM, KMD, KM-D) katastrálního úřadu. ÚKM je aktualizována každých 6 měsíců, a to až do doby, kdy je území pokryto oficiální digitalizací katastrálního úřadu.

Poskytovatel a dostupnost map: poskytovatelem katastrálních map je Český úřad zeměměřičský a katastrální a jeho úřady s územní působností v dané lokalitě. Předávání údajů katastrů je možné v papírové podobě, dálkovým přístupem k elektronickým datům nebo předáním v elektronické podobě na technickém nosiči.²⁷

Dálkový přístup pomocí těžkého klienta poskytují stránky síťové služby prohlížečí <http://www.geoportal.cuzk.cz>. Služba WMS katastrální mapy (WMS KN) poskytuje možnost prohlížet obraz katastrální mapy složený z DKM, KMD, KM-D a OMP. Službou se nelze dotazovat, tj. není k dispozici údaj o vlastníkovi. E-adresa: <http://services.cuzk.cz/wms/wms.asp>

²⁷ Poskytování údajů z katastru nemovitostí ČR upravuje vyhláška č. 162/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

A2) Topografické mapy

Topografické mapy zobrazují objekty a tvary na zemském povrchu. Pro území ČR tvoří nejúplnější databázi Státní mapové dílo ČR, které se skládá ze Státní mapy (SM) 1 : 5000 a Státní mapy odvozené (SMO) 1 : 5000, Základní mapy (ZM) 1 : 10 000, ZM 1 : 25 000, ZM 1 : 50 000, ZM 1 : 200 000 a rastrových map v měřítku 1 : 500 000 a 1 : 1 000 000. Topografické mapy mají všeobecné využití, lze je použít k analýzám aktuálního využití země (LANDUSE), analýzám georeliéfu, nebo jako podkladové mapy.

A3) Vektorové ekvivalenty topografických map

Vektorové ekvivalenty jsou k dispozici v měřítku 1 : 10 000 (ZABAGED) a 1 : 5000 – Státní mapa (SM5),²⁸ odděleně jako výškopisná a polohopisná data ve formátech shp, dgn a dxf a souřadnicovém systému JTSK, UTM a WGS84. Vektorové topografické mapy umožňují zobrazit jednotlivé prvky sekundární krajinné struktury odděleně např. budovy, rozptýlenou zeleň, lesy atd. Zpracovatelem pro území ČR je Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK).

Poskytovatel a dostupnost map: Státní mapové dílo je dostupné online pomocí prohlížečích služeb na stránkách Geoportálu ČÚZK, kterou je možné využít ve všech aplikacích (včetně mapového okna v internetovém prohlížeči). Mapy státního mapového díla jsou poskytovány v elektronické podobě na technickém nosiči v rastrovém formátu (.cit, .tiff), v jednotném kladu mapových listů. Jednotlivé mapové listy jsou lichoběžníky o stranách ZM 1 : 10 000 – 2x2 km, ZM 1 : 25 000 – 5x5 km, ZM 1 : 50 000 – 10x10 km, ZM 1 : 200 000 – 50x50 km.

A4) Ortofotomapy a šikmé letecké snímky

Ortofotomapa je fotografický obraz zemského povrchu rektifikovaný a použitelný jako mapový podklad. Velikost jednoho pixelu je 0,25 m a data jsou aktualizována každý druhý rok.

²⁸ Vektorové ekvivalenty státní mapy 1 : 5000 jsou dostupné pouze v území, kde byla dokončena digitalizace katastrálních map: digitální katastrální mapa (DKM) nebo katastrální mapa – digitalizovaná (KM-D). K 31. 8. 2011 bylo vektorovou mapou pokryto 56,9 % území ČR. Pro zbytek území jsou k dispozici pouze rastrová data katastrální složky, která vznikla skenováním podkladů posledního vydání Státní mapy odvozené.

Šikmé letecké snímky umožňují na rozdíl od ortofotomap vidět fasády domů, těžko viditelná zařízení (pouliční světla, stožáry) a měřit jejich výšku. Pro ČR je poskytuje fa. Geodis zatím pro vybrané lokality.

Poskytovatel a dostupnost map: Ortofotomapy pro státní správu s rozlišením 0,25 m a dvouletou aktualizací zabezpečuje ČÚZK. Ortofotomapy s vyšším rozlišením poskytuje fa. Geodis za úplatu.

B) Výškopisná data

B1) Digitální modely reliéfu

jsou poskytovány formou diskretních výšek bodů. Výdejní formát je textový soubor. Zpracování vyžaduje použití specializovaného software. Jednotlivé produkty se liší přesností zpracování.

- DMR 4G: digitální model reliéfu 4. generace se střední chybou 0,3 v odkrytém a 1 m v zalesněném terénu.
- DMR 5G: digitální model reliéfu 5. generace se střední chybou 0,18 v odkrytém a 0,3 m v zalesněném terénu.
- DMP 1G: digitální model povrchu představuje zobrazení území včetně staveb a rostlinného pokryvu s přesností 0,4 pro budovy a 0,7 pro rostlinný pokryv.

B2) Výškopisná část kartografického díla ZABAGED®.

Výškopis ZABAGED® tvoří 3 typy objektů vrstevnic se základním intervalem 5, 2 nebo 1 m v závislosti na charakteru terénu a dále vybrané terénní hrany. Objekty jsou reprezentovány trojrozměrnou vektorovou prostorovou složkou. Výškopisná část ZABAGED® je doplněna o digitální model reliéfu v podobě pravidelné mříže (10 x 10 m) trojrozměrně vedených (3D) bodů, který je odvozený z digitálního modelu reliéfu generovaného z vrstevnic a terénních hran ZABAGED®. Výškopisná data v měřítku 1 : 5000 vychází z výškopisu ZABAGED z roku 2007.

Speciální datové podklady a georeferencované graficky orientované databáze, využitelné pro návrh *KONCEPCE USPOŘÁDÁNÍ KRAJINY*, souhrnně uvádí přehled v **PŘÍLOZE č. 6.**

III. Srovnání novosti postupů oproti původní metodice

III.1. Současný stav řešené problematiky

Současná právní úprava, která je závazná pro pořizovatele, zpracovatele územního plánu i schvalující orgány, ukládá řešit koncepci uspořádání krajiny v šesti problémových okruzích (viz příloha č. 7 vyhlášky č. 500/2006 Sb., odst. (1), písm. e):

- 1) prostorová koncepce územního systému ekologické stability krajiny,
- 2) ochrana území před povodněmi,
- 3) ochrana půdy před degradací (např. erozním smyvem),
- 4) zajištění průchodnosti krajiny,
- 5) zajištění rekreační využitelnosti krajiny,
- 6) řešení problematiky těžby nerostného bohatství a rekultivace krajiny po těžbě.

V projekční i rozhodovací praxi je známa řada metodik, zabývajících se výše uvedenými krajinnými problémy. Od počátku 80. let minulého století je známa řada metodik rozvíjejících ochranu krajinných hodnot. Jde o práce a metodické postupy Terplanu Praha (např. Ing. Igor Míchal), Agroprojektu Brno (např. arch. Jiří Löw), Výzkumného ústavu výstavby a architektury – VÚVA (dnes ÚÚR) nebo Institutu průmyslového designu Brno (např. prof. Ing. arch. Mojmír Kyselka).

Ze soudobých autorů metodických postupů je třeba uvést např. metodiku *Minimální standard pro digitální zpracování územních plánů v GIS (MINIS v2.2)* (Poláček, J., Poláčková, V. a kol., 2010), která zavádí v souladu s vyhl. č. 501/2006 Sb. nový způsob podrobnějšího členění ploch s rozdílným způsobem využití.

Podobně tuto problematiku řeší metodika Ministerstva životního prostředí (Vorel, I. a kol., 2012) pod názvem *Metodický rámec koncepce uspořádání krajiny jako součást územního plánu*. Významně zasahují do tématu odborné práce Petra Skleničky, např. vysokoškolská učebnice „*Základy krajinného plánování*“ (Sklenička, P., 2003).

III.2. Způsob řešení v zahraničí

Srovnávání obdobných metodických postupů se zahraničními zkušenostmi je poněkud komplikováno rozdílným právním prostředím v jednotlivých státech. To vychází z rozdílného kulturního vývoje a z odlišné právní tradice, upravující využívání nemovitého majetku – zejména polností, lesních pozemků, luk, pastvin a těžby nerostného bohatství. Dva zásadně odlišné kulturní i právní okruhy představuje systém anglosaský a systém německý. Liší se především historickým vývojem prostorových struktur (jednotlivých panství, pozdějších stabilních katastrů). České země i Morava byly v rozhodujících fázích vytváření stabilní prostorové struktury pod vlivem katastrálního systému rakousko-uherského, tedy v kulturním okruhu německém. Návod na provádění podrobného průzkumu historických krajinných stop a krajinných struktur poskytují specializované metodiky Národního památkového ústavu nebo uváděné literární prameny.

Předkládaná metodika se snaží plně akceptovat současné právní prostředí České republiky – jejím cílem je nově implementovat obsah stavebního zákona i jeho prováděcích vyhlášek pro vyjádření zájmů rezortu kultury v oblasti ochrany a managementu harmonické kulturní krajiny. Metodika nemá ambici definovat podstatu krajinného plánování nebo jednotlivé součásti krajinného plánu. Takový právní instrument v současné legislativě ČR chybí. Koncepce uspořádání krajiny (tak jak ji definuje stavební zákon) nemůže krajinný plán plně nahradit – lze však v rámci procesu územního plánování vytvořit nezbytné a potřebné prostorové předpoklady pro ochranu základních hodnot krajiny.

Proto je srovnávání metodiky se zahraničními prameny poněkud irelevantní. Právní prostředí okolních zemí je silně diverzifikované. Inspirace těmito postupy nebude za současného stavu věci v souladu s legislativou ČR, což ale neznamená, že by se i tato otázka „legislativní nedostatečnosti“ na úrovni aplikovaného výzkumu neměla prověřovat a zkoumat – zejména s ohledem na nevratné kulturní změny, ke kterým v krajinném prostředí České republiky v současnosti dochází.

Řadu příkladů ze sousedních zemí uvádí Igor Kyselka (2003):

a) Německo

krajinný plán (*Landschaftsplan*) řeší základní otázky ochrany přírody a péče o krajinu na místní úrovni ve vazbě na legislativu jednotlivých spolkových zemí. Odlišná situace je ve spolkových zemích s jednostupňovou plánovací úrovní (Bremen, Hamburg, Berlin).²⁹ Ve spolkové republice Německo existuje další nástroj „Doprovodný plán péče o krajinu“ (*Begleitungsplan*), který řeší zásahy jiných oborových plánů (dopravních, vodohospodářských, technických sítí, skládkování, plány agrárních struktur nebo kategorizace lesů). Řeší především otázku kompenzačních opatření při zásahu do hodnot krajiny. Tento přístup je tedy *kauzální*, nikoliv *preventivní*, což námi předkládaná metodika zásadně rozlišuje. Kyselka (2003) uvádí jako příklad nejpropracovanějšího systému krajinného plánování praxi ve spolkové zemi Bavorsko. Z rozboru však vyplývá, že principy ochrany krajiny jsou dominantně založeny na hodnotách krajinně ekologických; jen doplňkově na hodnotách kulturních.

b) Rakousko

V Rakousku je obdobně jako v ČR významným termínem „nezastavitelné území“ (Grünland). Důležitým plánovacím podkladem na úrovni zemí jsou „prostorové plánovací katastry“ (*Raumordnungskataster*). Zde jsou evidována stávající, navržená opatření i omezení pro využití pozemků. V našem právním prostředí připomínají *územně analytické podklady*. Forma péče o krajinu má obdobnou formu jako v Německu – tj. dokumentací *Landschaftsplan* na úrovni sídla v měř. 1 : 10 000 nebo 1 : 5000. Krajinné hodnoty od r. 1996 (Kyselka, 2003) zachycuje „krajinný koncept“ (*Landschaftskonzept*), který eviduje vybrané části území (biotopy, vysokou bonitu zemědělské půdy, ochranu krajinného obrazu a historických hodnot krajiny apod.).

c) Slovensko

Na Slovensku stále platí bývalý federální stavební zákon č. 50/1976 Sb., který byl zásadně novelizován v červenci r. 2001. Novela zavádí termín „*krajinně-ekologický plán*“. Tento dokument do značné míry metodicky vychází z mezinárodně uznávané

²⁹ podrobněji Kyselka, I. (2003)

analytické metodiky LANDEP.³⁰ Použití tohoto nástroje v praxi však provází řada problémů časových, finančních i právních. Slovenská republika proto připravuje zcela nový průřezový zákon o krajině v souladu s implementací Evropské úmluvy o krajině.

d) Velká Británie

Situace ve Velké Británii je málo přehledná, protože základními pravomocemi v oblasti managementu a ochrany kulturní krajiny mají místní samosprávy (*Local Authorities*) nebo regionální instituce (např. *Highland Regional Council*); viz Kyselka (2003). Přitom vlastní formování názorů na strukturu krajiny je primárně závislé na historickém vývoji krajiny v jednotlivých částech království (Anglie, Walles, Skotsko, Severní Irsko). Ale i tyto územní celky jsou výrazně diferencovány historickým vývojem, který započal už v rámci Heptarchie, tedy v době sedmi starověkých anglosaských království: Wessex (západní Sasko), Sussex (jižní Sasko) Northumrie, Mercie, Essex (východní Sasko), East Anglia a Kent. Historický a kulturní vývoj podmínil odlišné formování krajinné struktury, půdorysy sídel i jejich zemědělské zájmové území (*ploughlands*; plužiny). Beda Venerabilis ve svém klasickém díle *Historia ecclesiastica gentis Anglorum* (Církevní dějiny národa Anglů. Beda Venerabilis, r. 731) popisuje rozsah území sídla počtem rodin, které uживí. Tento princip byl převzat z římské říše, kde byla jako základní kolonizační jednotka *terra familiarum* ve významu "území deseti rodin". V anglosaské transkripci latinského termínu je používán výraz *hid* nebo *hiwan*, což je současně i jednotka daňové správy (Kučera, P., 2013; Lennard, 1944).³¹

Praktickým důsledkem odlišných historických a kulturních podmínek je skutečnost, že např. na území Skotska bylo vymezeno 350 typů krajiny, které byly dále rozčleněny do 3500 menších jednotek. Koordinátorem diferenciací byl Skotský institut pro ochranu přírodního dědictví (*Scottish Natural Heritage Institute*, Kyselka, 2003). Je proto logické, že taková prostorová rozmanitost je chráněna, užívána a rozvíjena

³⁰ Landscape Ecological Planning, Růžička, M., Miklósz, L., Kozová, M., zdroj: např. KOZOVÁ, M., PAUDITŠOVÁ, E., FINKA, M. a kol. *Krajinné plánovanie*. 1. vyd. Bratislava: Slovenská technická univerzita v Bratislave, 2010. 326 s. ISBN 978-80-227-3354-0; KOZOVÁ, M., FINKA, M., SALAŠOVÁ, A. *Metropolis with a green heart*. 6. 7. 2009 – 11. 7. 2009, Bratislava (SK).

³¹ KUČERA, P., NOVÁK, J., LÖW, J., DOHNAL, T.: *Historical landscape structures and their importance for landscape character*. Acta univ. Agric. Et silvic. Mendel. Brun., 2015, LXII. No. 2; LENNARD, R., 1944. *The origin of the Fiscal Carucate in The Economic History Review*, Vol.14 (No.1): 51–63.

především místními lidmi, komunitami a spolky. Centrální organizování ochrany krajinného rázu, kulturní krajiny a lokálních prostorových fenoménů (stejně jako jednotná metoda pro plánování krajiny) tak postrádá smysl i účel.

Závěrem je třeba znovu zdůraznit, že uvedené příklady metod používaných v jiných evropských zemích směřují k poněkud odlišnému cíli: v souladu s principy Evropské úmluvy o krajině se zabývají holistickým plánováním krajiny a ochranou jejích hodnot. Oproti tomu předkládaná metodika si klade skromnější cíl: v rámci existující formy územního plánování poskytnout orgánům státní památkové péče odborné a kvantifikovatelné podklady pro stanoviska a vyjádření zajišťující komplexní rozvoj území s kulturními a historickými hodnotami prostřednictvím málo používaného zákonného nástroje – **koncepce uspořádání krajiny**.

III.3. Přínos předkládané metodiky

S ohledem na výše uvedené skutečnosti jsou v současnosti sestavovány a aktualizovány územně analytické podklady pro jednotlivá správní území obcí s přenesenou působností a rozšířenou pravomocí. Základním problémem interpretace údajů o území spočívá v intuitivním pragmatismu a profesní empirii. Navržená metoda přistupuje k analýze problémů systematickým srovnáním přírodních limitů a ekologických rizik, popsáním jednotlivých druhů hodnot kulturních, historických a přírodních včetně vysvětlení vzájemně se podmiňujících příčin pro vznik a vývoj zjištěných hodnot. Např. soubor opatření na ochranu území před povodněmi a proti degradaci půdy proudící vodou je důsledně založen na prevenci extrémních stavů na základě podrobného modelu terénu, rozboru fyzikálně-mechanických vlastností půd a vývoje velikostního a tvarového uspořádání pozemků. Rozbor historického vývoje plužin a jejich dochované fragmenty poskytují informaci o přirozené poloze, hranici a velikosti sídla, o historicky prověřených formách jeho růstu a zároveň i o přiměřenosti a proporčnosti tohoto růstu.

Rozšiřující se možnosti i precedenty správního nebo soudního přezkoumání a rušení části či celých územních plánů vyvolávají silnou potřebu argumentační jistoty při vydávání stanovisek, závazných stanovisek nebo rozhodnutí ve správním řízení.

Obecná platnost odborných kritérií, jejich přezkoumatelnost, předvídatelnost a přiměřenost navrhovaných opatření umožňují lépe formulovat veřejný zájem při ochraně, obnově či zmnožování hodnot kulturních, historických i přírodních.

Nově použitá metodika byla ověřována ve správních obvodech města Nepomuku, obce Anenská Studánka i obcí Vlčnov a Veletiny. Prokázala svým přístupem k prostoru i k využívání jeho krajinných vlastností, že přináší nové postupy pro hodnocení vhodnosti či nevhodnosti investičních nebo provozních záměrů vlastníků, uživatelů i orgánů veřejné správy.

Metodické postupy pro identifikaci vlastností prostoru, faktorů podílejících se na vzniku krajinného obrazu a dalších kulturních hodnot významně ovlivnil rozvoj zobrazovacích GIS technologií, na jejichž použití je soubor specializovaných map s odborným obsahem založen.

IV. Popis uplatnění certifikované metodiky

Koncepce uspořádání krajiny (kap. II.4.1) i navržené změnové stavy (kap. II.4.2) vyjadřuje v územně plánovací praxi vždy tzv. „*hlavní výkres urbanistické koncepce*“ nebo výkres „*koncepce uspořádání krajiny*“ podle ustanovení přílohy č. 7, vyhl. č. 500/2006 Sb., odst. (3), písm. b). Z tohoto hlediska je navržená metodika v souladu s platným právním řádem ČR a orgán státní památkové péče ji může využívat pro stanoviska, závazná stanoviska i pro vyjadřování ve správním řízení.

Základním cílem této skupiny výsledků projektu DF11P01OVV019 je prověřit v rozmanitém městském i venkovském prostředí využitelnost odlišného přístupu ke koncepci uspořádání krajiny. Nový přístup vychází z předpokladu, že porozumění vlastnostem životního prostoru patří ke kultuře národa a je znakem kulturní identity v krajinném prostředí. Kulturní přístup ke krajině byl formován stovky let a ve střední Evropě dosáhl značné kulturní a civilizační dokonalosti. Způsob využívání území vždy harmonizoval s vlastnostmi krajiny tak, aby byla zachována schopnost obnovování přírodních zdrojů v zájmu zachování produktivity pro další generace. Obnovitelné přírodní zdroje – např. hydrologický režim území, pedogeneze a udržování půdní úrodnosti, zabraňování degradaci nejkvalitnějších půd erozí a jejich rezervování pro výrobu potravin, uvážlivě limitovaná hranice sídel v závislosti na charakteru plužiny a ekonomické úživnosti krajiny – to jsou kulturní statky, ovlivňující efektivitu ekonomického života. Až rozvoj techniky umožnil snadnější překonávání přírodních limitů, jenže vyvolal obavu ze vzniku ekologických rizik. Časté extrémní klimatické, povodňové, degradační stavy upozorňují na skutečnost, že tlumící schopnosti krajinných soustav nejsou nevyčerpatelné.

Z tohoto pohledu je historická krajinná struktura zdrojem inspirace - právní řád České republiky disponuje nástroji, jak hodnoty tohoto typu uchovávat, rozvíjet a zmnožovat pro budoucí využití. Výstup výzkumného projektu (certifikovaná metodika a 3 soubory specializovaných map s odborným obsahem pro tři různé správní obvody – města Nepomuku, obce Anenská Studánka a obcí Vlčnov a Veletiny) poskytuje argumentační bázi pro odborná stanoviska orgánů státní památkové péče.

Zvolený postup prokázal, že poskytovatel může – pro uplatnění zákonných pravidel při ochraně hodnot harmonické kulturní krajiny – uplatňovat příslušné argumenty ve svých odborných stanoviscích.

Hlavní význam výstupu je však metodický – při srovnání s výstupy z jiných krajinných a kulturních oblastí může prokázat obecnou platnost použité metody prostorového průmětu (korelací) mezi primární, sekundární a terciární strukturou krajiny. Proto je smlouva o využití výsledku navržena věcně příslušnému odboru Ministerstva kultury ČR, oddělení koncepce odboru územního plánování Ministerstva pro místní rozvoj ČR a České komoře architektů, která vydává profesní standardy autorizovaných urbanistů a krajinářských architektů.

*Obr. 7: Nezáměrné kompozice jsou projevem kultury života:
projevem přiměřené míry mezi primární a sekundární strukturou krajiny
(foto Petr Kučera)*

V. Seznam použité související literatury

- BRINCKMANN, A. E. *Baugesinnung und Naturgefühl*. In: *Schöne Garten*, Berlin: 1948.
- BEDA, VENERABILIS. *Historia ecclesiastica gentis Anglorum* (Církevní dějiny národa Anglů. Archiválie r. 731.
- CULEK, Martin a kol.: *Biogeografické členění České republiky, II. díl*. Praha: AOPK, 2005, ISBN 80-86064-82-4.
- ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘIČSKÝ A KATASTRÁLNÍ. ČÚZK: *Geoportál* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: [http://geoportal.cuzk.cz/\(S\(lw3zpxknbsyavoqdcnoxt0cg\)\)/Default.aspx?head_tab=sekcce-02-gp&mode=TextMeta&text=dSady_uvod&menu=20&news=yes](http://geoportal.cuzk.cz/(S(lw3zpxknbsyavoqdcnoxt0cg))/Default.aspx?head_tab=sekcce-02-gp&mode=TextMeta&text=dSady_uvod&menu=20&news=yes) .
- HOUŠKOVÁ, Daniela. *Řád cisterciáků v českých zemích ve středověku*. Sborník vydaný k 850. výročí založení kláštera v Plasech. 1. vyd. Praha: Unicornis, 1994, 143 s. ISBN 80-901-5871-4.
- CHARVÁTOVÁ, Kateřina. *Dějiny cisterciáckého řádu v Čechách (1142–1420)*. 3. sv., Praha: Karolinum, 2009, ISBN 978-80-246-1668-1.
- CHYTRÝ, Milan, KUČERA, Tomáš, KOČÍ, Martin a kol. *Katalog biotopů České republiky*. Praha: AOPK, 2001, ISBN 80-86064-55-7.
- KOLEJKA, J. *Nauka o krajině: geografický pohled a východiska*. 1. vyd. Praha: Academia, 2013, 439 s., ISBN 978-80-200-2201-1.
- KOLEKTIV. STANDARDY VÝKONŮ a činností autorizovaných osob: *Obsah projektových prací a souvisejících činností v procesu územního plánování, projektování a realizace staveb*. Praha: 2011, Česká komora architektů.
- KOLEKTIV. *Územní plán města Nepomuku*. Schválen 6. 5. 2004 zastupitelstvem města, č. usnesení 55/1/04.
- KOZOVÁ, Mária, PAUDITŠOVÁ, Eva, FINKA, Maroš a kol. *Krajinné plánovanie*. 1. vyd. Bratislava: Slovenská technická univerzita v Bratislave, 2010, 326 s., ISBN 978-80-227-3354-0.
- KOZOVÁ, Mária, FINKA, Maroš, SALAŠOVÁ, Alena. *Metropolis with a green heart*. 6. 7. 2009–11. 7. 2009, Bratislava (SK).
- KROUPA, Pavel. *Urbanistický vývoj a památkové hodnoty města Nepomuk*. 2009.

- KYSELKA, Igor: *Krajinné a územní plánování – společně nebo zvlášť?* In: ZAHRADA-PARK-KRAJINA. *Boj o krajinný plán*. Praha: 2013, Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu; XIII. r. No. 3/2003.
- LENNARD, R. *The origin of the Fiscal Carucate in The Economic History Review*. Vol.14 (No.1), 1944, pp. 51–63.
- LOW, Jiří, MÍCHAL, Igor. *Krajinný ráz*. Ústav aplikované ekologie ČZU, Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, 2003, ISBN 80-86386-27-9.
- MARTÍNKOVÁ KUCHYŇKOVÁ, Hana. *Pohledová exponovanost: Metodický postup výpočtu krajinného indikátoru v geografických informačních systémech*. Vydání první. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2010, s. 18–22.
- NAVRÁTILOVÁ, Alena, ROZMANOVÁ, Naděžda a kolektiv. *Principy a pravidla územního plánování*. Brno: Ústav územního rozvoje, internetová prezentace – poslední aktualizace vybraných kapitol 4. 2. 2015.
- KOLEKTIV: *Pražské stavebné předpisy 2014*. Nařízení č. 11/2014 Sb. hl. m. Prahy.
- POLÁČEK, Jindřich, BENEŠ, Josef, POLÁČKOVÁ, Vlasta. *Minimální standard pro digitální zpracování územních plánů v GIS (MINIS v2.2)*. Praha: Hydrosoft, 2010, UP-24.
- SKLENIČKA, Petr. *Základy krajinného plánování*. Praha: Nakladatelství Naděžda Skleničková, 2003, ISBN 80-903206-1-9.
- ŠTEFL, Lukáš, ŠIMEK, Pavel. *Hodnotící indikátory kvality sídelní zeleně*. In *Proměny městské zeleně – minulost, současnost, vize*. Hradec Králové: Civitas per populi a Vysoká škola regionálního rozvoje, 2014, s. 101–111, ISBN 978-80-87756-06-5.
- TYKAL, Jaroslav. *Minulostí Nepomucka*. 1. vyd. Nepomuk: Muzeum Nepomucka, 1973.
- VLČEK, Pavel, SOMMER, Petr, FOLTÝN, Dušan. *Encyklopedie českých klášterů*. 1. vyd. Praha: Libri, 1998, 778 s. ISBN 80-859-8317-6.
- VOREL, Ivan, SKLENIČKA, Petr, POLÁČKOVÁ, Vlasta, KUPKA, Jiří. *Metodický rámec koncepce uspořádání krajiny jako součást územního plánu*. Praha: MŽP, 2012.
- VOREL, I., BUKÁČEK, R., MATĚJKA, P., CULEK, M., SKLENIČKA, P. *Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz*. Praha: Nakladatelství Naděžda Skleničková, 2004.
- WEICHERT, Karl. *Elements der stadtebaulichen Komposition*. Berlin: 1978.

ZAJÍCOVÁ, Ivana. *Nepomuk: 1393–1993*. Překlad Jaroslava Znamenaná, Jana Tolletová. Horní Bříza: Granát, 1992, 12 s. ISBN 80-900-7161-9.

Zisterzienser, -innen. In *Lexikon des Mittelalters*, 9. Band, Stuttgart/ Weimar 1999, Col. 632–654. ISBN 3-476-01742-7.

VI. Seznam publikací a výstupů z originální práce, které předcházely výsledku typu certifikovaná metodika

Zpracování předkládaného výstupu vycházelo z předchozích prací autorů:

KUČERA, P., NOVÁK, J., LÖW, J., DOHNAL, T. *Historical landscape structures and their importance for landscape character*. *Acta univ. Agric. Et silvic. Mendel. Brun.*, Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2015, LXII, No. 2.

KUČERA, Petr. *Přírodní infrastruktura území v organismu města*. In *Proměny městské zeleně – minulost, současnost, vize*. Hradec Králové: Civitas per populi a Vysoká škola regionálního rozvoje, 2014, s. 101–111. ISBN 978-80-87756-06-5.

KUČERA, P., SALAŠOVÁ, A., KREJČÍŘÍK, P., SÁTORA, J., PEJCHAL, M., ŠIMEK, P. *Urbanistická studie Lednicko–valtického areálu*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Zahradnická fakulta, Lednice, XII/2000.

KUČERA, P., KULIŠŤÁKOVÁ, L. *Lednicko-valtický areál v 19. století* = [Lednice-Valtice area in the 19th century] *Srovnávací atlas císařských otisků a současných mapových děl: učební pomůcka: [Investice do rozvoje vzdělávání, reg. č.: CZ1.07/2.2.00/15.0084]*. Brno: Legia, 2013, 5 s., 32 map.

KUČERA Petr a kol. *Úmluva o krajině : Landscape inconvenience : důsledky a rizika nedodržování Evropské úmluvy o krajině*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014, 183 s. ISBN 978-80-7375-967-4.

KUČERA Petr. *Agriculture and Landscape*. In ŠARAPATKA, Bořivoj, NIGGLI, Urs a kol. *The Way to Mutual Harmony*, Olomouc: Palacký University in Olomouc, 2012, 267 s. ISBN 978-80-244-2824-6.

KUČERA P., SALAŠOVÁ A., ŠTĚPÁN M. a kol. *Krajinný plán Mikulovska – Falkensteinska*. In DRESLEROVÁ J., PACKOVÁ P. *Ekologie krajiny a krajinné plánování*. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, 2006, s. 64–68. ISBN 80-86386-82-1.

KUČERA, P., TRPÁKOVÁ L., SEDLÁČEK, J. *Koncepce uspořádání krajiny pro ochranu a obnovu kulturních, historických a přírodních hodnot území města NEPOMUK*. Soubor specializovaných map s odborným obsahem – průvodní zpráva k výsledku 1.2.2. projektu VaV MK ČR DF11P01OVV019 „Metody a nástroje krajinářské architektury pro rozvoj území“. Lednice: Mendelova univerzita v Brně, 2015

KULIŠŤÁKOVÁ, L. *Nástroje GIS a ochrana vizuálních vazeb komponovaných krajin*. In ŠIMEK, P. *Trendy a tradice*. Brno: 2008, s. 149– 155. ISBN 978-80-7399-510-2.

KULIŠŤÁKOVÁ, L. *Změny v sekundární krajině struktuře a jejich vliv na vizuální vlastnosti komponovaných krajin*. In *Venkovská krajina*, 2010. Brno: Česká společnost pro krajinou ekologii, regionální organizace CZ_IALE, 2010, s. 74–79. ISBN 978-80-87154-43-4.

KULIŠŤÁKOVÁ, L., SEDLÁČEK, J. *Využití nástroje GIS při analýze vizuálních vazeb*. In *Acta Pruhoniciana*, 2013. č. 103, s 51–61. ISSN 0374-5651.

KULIŠŤÁKOVÁ, L., FLEKALOVÁ, M., KUČERA, P., MATÁKOVÁ, B. SALAŠOVÁ, A., ŠTĚPÁNOVÁ, D. *Komponované krajiny*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7375-536-2.

KULIŠŤÁKOVÁ, L., KUČERA P., SALAŠOVÁ, A., FLEKALOVÁ, M., MATĚJKA, D., SEDLÁČEK, J., VÍTOVSKÁ, D., MATÁKOVÁ, B., LACINA, D.: *Metodika identifikace komponovaných krajin*. Certifikovaná metodika. Osvědčení č. 7. MK-S 5138/2013 OVV vydalo Ministerstvo kultury ČR dne 22. 4. 2014, Lednice: Mendelova univerzita v Brně, 2014, ISBN 978-80-7375-997-1.

SEDLÁČEK, Jozef. *APK- Podklady a online zdroje: Přednáškové texty pro posluchače zahradní a krajinářské architektury ZF v Lednici*. Lednice: Mendelova univerzita v Brně, 2015. Dostupné také z:

<https://www.dropbox.com/s/z0vkkod2uhqksxg/APK%20Online%20zdroje.pdf?dl=0>

SEDLÁČEK, Jozef. *APK Mapové služby: Přednáškové texty pro posluchače zahradní a krajinářské architektury ZF v Lednici*. Lednic: Mendelova univerzita v Brně, 2015.

Dostupné také z:

https://www.dropbox.com/s/1oa137lp6p7eupr/APK%20Mapove_sluzby.pdf?dl=0

SEDLÁČEK, J., KULIŠŤÁKOVÁ, L. *Complex by design, rich by nature. How to deal with historic designed landscape in recent land use policies*. Poster. 2013

ŠTĚPÁNOVÁ, D., KULIŠŤÁKOVÁ, L. *Analýza kompozičních principů záměrně komponovaných krajín*. In BELČÁKOVÁ, I. Krajina – predmet vzdelávania a výskumu. 1. vyd. Bratislava: Perfekt, 2010, s. 124–137. ISBN 978-80-8046-452-3.

ŠTĚPÁNOVÁ, D., KULIŠŤÁKOVÁ, L. *Designed landscape*. In Geoscape. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2010, sv. 1, č. 5, s. 76–80. ISSN: 1802-1115

PŘÍLOHY

Příloha (A): PRIMÁRNÍ STRUKTURA KRAJINY – STŘETY A PROBLÉMY I. ŘÁDU

Příklad vztahové matice pro stanovení přirozených ekologických rizik a limitů

Terminologie a legenda k přílohám (A), (B) metodiky

Příloha (B): SEKUNDÁRNÍ STRUKTURA KRAJINY – STŘETY A PROBLÉMY II. ŘÁDU

Příklad vztahové matice mezi primární a sekundární strukturou krajiny

Příloha (C): TERCIÁRNÍ STRUKTURA KRAJINY – STŘETY A PROBLÉMY III. ŘÁDU

Přehled se základní kombinací vztahů mezi sekundární a terciární strukturou krajiny a jejich hodnotami

Příloha č. 1: Interpretace primární struktury krajiny

Tabulka č. 1: Legenda v GIS

Tabulka č. 2: Příklad koncepce uspořádání krajiny města Nepomuku

Příloha č. 2: Plochy se střetem sekundární struktury krajiny s přírodními limity a riziky

Tabulka č. 3: Legenda v GIS

Tabulka č. 4: Příklad koncepce uspořádání krajiny města Nepomuku

Příloha č. 3: Identifikace hodnot terciární struktury krajiny

Tabulka č. 5: Legenda v GIS

Tabulka č. 6: Příklad koncepce uspořádání krajiny města Nepomuku

Příloha č. 4: Plochy se střetem mezi sekundární a terciární strukturou krajiny

Tabulka č. 7: Legenda v GIS

Tabulka č. 8: Příklad koncepce uspořádání krajiny města Nepomuku

Příloha č. 5: Plochy se změnami ve využití území

Tabulka č. 9: Legenda v GIS

Tabulka č. 10: Příklad koncepce uspořádání krajiny města Nepomuku

Příloha č. 6: Přehled speciálních mapových zdrojů a graficky orientovaných databází pro zpracování koncepce uspořádání krajiny

POZNÁMKA: Tabulkové přílohy jsou vypracovány na příkladu souboru speciálních map s odborným obsahem „Mapy koncepce uspořádání krajiny pro ochranu a obnovu kulturních, historických a přírodních hodnot území města Nepomuku“.³²

³² KUČERA, P., TRPÁKOVÁ, L., SEDLÁČEK, J. *Koncepce uspořádání krajiny pro ochranu a obnovu kulturních, historických a přírodních hodnot území města Nepomuk*. Soubor specializovaných map s odborným obsahem – průvodní zpráva k výsledku 1.2.2. projektu VaV MK ČR DF11P01OVV019 „Metody a nástroje krajinářské architektury pro rozvoj území“. Lednice: Mendelova univerzita v Brně, 2015

PŘÍLOHA (A)

PRIMÁRNÍ STRUKTURA KRAJINY

Příklad vztahové matice pro stanovení přirozených ekologických rizik a limitů

Průsečík řádku a sloupce v matici popisuje přirozené předpoklady území.

LEGENDA a VYSVĚTLIVKY na následující straně.

STŘETÝ A PROBLÉMY I. ŘÁDU:

EKOLOGICKÁ RAJONIZACE

propustný geologický substrát	průsakový vodní kolektor	(nasycený podzemní vodou)
propustný geologický substrát	průsakový vodní kolektor	(vysoká transmisivita)
propustný geologický substrát	průlinový kolektor	(střední transmisivita)
propustný geologický substrát	puklinový kolektor	(nízká transmisivita)

málo propustný substrát	průsakový vodní kolektor	(nasycený podzemní vodou)
málo propustný substrát	průsakový vodní kolektor	(vysoká transmisivita)
málo propustný substrát	průlinový kolektor	(střední transmisivita)
málo propustný substrát	puklinový kolektor	(nízká transmisivita)

nepropustný geologický substrát	průsakový vodní kolektor	(vysoká transmisivita)
nepropustný geologický substrát	průlinový kolektor	(střední transmisivita)
nepropustný geologický substrát	puklinový kolektor	(nízká transmisivita)

	aluvia, nivy	roviny, plošiny, úvaly	mírné svahy do 7 ⁰	prudké svahy nad 7 ⁰
propustný geologický substrát	R3	R2	R2	R1
propustný geologický substrát	R3	R2	R1	R1
propustný geologický substrát	R1	R1	R1	L2
propustný geologický substrát	R1	R1	L2	L2
málo propustný substrát	R2	R1	R1	L2
málo propustný substrát	R2	R1	L2	L2
málo propustný substrát	R1	L0	L1	L2
málo propustný substrát	L0	L0	L1	L2
nepropustný geologický substrát	R1	R1	L1	L2
nepropustný geologický substrát	L0	L0	L0	L2
nepropustný geologický substrát	L0	L0	L0	L2

POZNÁMKA:

Ve sloupcích matice je vyjadřována geomorfologická složka primární struktury krajiny, nikoliv land use (sekundární struktura krajiny).

TERMINOLOGIE A LEGENDA K PŘÍLOHÁM (A), (B) METODIKY

Interpretace primární struktury krajiny (kap. II.3.1): **EKOLOGICKÁ RAJONIZACE**

- R3 **území extrémně zranitelná** (s ekologickými riziky vylučujícími; riziko vyššího stupně)
- R2 **území zranitelná** (s ekologickými riziky vylučujícími; riziko vyššího stupně)
- R1 **území citlivá** (s ekologickými riziky omezujícími; ekologické riziko nižšího stupně)
- L2 **území nevyužitelná** (s ekologickými limity podmiňujícími; přírodní limity vyššího stupně)
- L1 **území obtížně využitelná** (s ekologickými limity okrajovými; přírodní limit nižšího stupně)
- L0 **území bez přírodních limitů a rizik**

Interpretace sekundární struktury krajiny (kap. II.3.2): **PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ**

- A **Plochy zastavěné, zastavitelné a zpevněné:** bydlení, rekreace, občanského vybavení, plochy veřejných prostranství, smíšené obytné, dopravní infrastruktury, výroby a skladování, smíšené výrobní;
- B **Plochy nezastavěné a nezastavitelné:** vodní a vodohospodářské, zemědělské, lesní, přírodní, plochy smíšené nezastavěného území
- C **Plochy těžby nerostů a plochy specifické**

Nezastavitelná území smíšená (NZS):

- NZSp přírodní
- NZSz zemědělská
- NZSI lesnická
- NZSv vodohospodářská
- NZSr rekreační nepobytová
- NZSc rekreační pobytová
- NZSs sportovní
- NZSn nerostné suroviny
- NZSo ochranná (např. před degradací půdy erozí, před hlukem nebo emisemi...)
- NZSk krajinnotvorná, kulturně historická, historické krajinné stopy a historické krajinné struktury (HKS)
- NZSe estetické kvality, obraz krajiny, krajinný ráz, charakter krajiny
- NZSx jiné...

Překryvné funkce - představují regulace nebo podmínky pro využívání území vyplývající ze zákonného zmocnění speciálního zákona (ochrana přírody, ZPF, památková péče)

Interpretace střetů mezi primární a sekundární strukturou krajiny (kap. II.3.2):

- X3 nepřijatelný střet ve využívání území: vyžaduje nutnou změnu způsobu využívání
- X2 existující střet vylučuje současný způsob využití území: nutná změna způsobu využívání
- X1 nesoulad mezi přírodními předpoklady území a požadavky vede k formulaci omezujících podmínek pro využívání území
- Y2 překonávání přirozených limitů pro využívání vyvolává výrazné zhoršení ekologické stability: návrh na změnu ve využití území
- Y1 ekologické limity brání spontánní obnově přírodních zdrojů: návrh na změnu podporující obnovování zdrojů
- Z0 území stabilizovaná, nevyžadující změnu ve využití území

Vyhláška 500/2006 Sb. ve znění vyhlášky č. 458/2012 Sb. (dále jen „v500“)

Vyhláška 501/2006 Sb. ve znění vyhlášky č. 431/2012 Sb. (dále jen „v501“)

- ¹⁾ Termínem „PLOCHA“ se v dalším textu rozumí „*plocha s rozdílným způsobem využití*“ ve smyslu v500, příl. 7, odst. (1), písm. f); dále v501, § 3 odst. (2), písm. a)
- ²⁾ Střety a problémy ve smyslu § 4, odst. (1), písm. b 2 [v500]
- ³⁾ Kulturní památkou se rozumí nemovité památky nebo jejich soubory, historicky významné stavby, architektonické dominanty a další uvedené jevy podle ÚAP

PŘÍLOHA (B)

SEKUNDÁRNÍ STRUKTURA KRAJINY

Matice uvádí základní kombinace vztahů mezi přírodními předpoklady a stávajícím využíváním území.

Průsečík řádku a sloupce v matici popisuje typ střetu/problému při využívání území.

LEGENDA a VYSVĚTLIVKY na předcházející straně.

STŘETY A PROBLÉMY II. ŘÁDU: mezi primární a sekundární strukturou krajiny

Příklad vztahové matice pro nezastavěná území smíšená (NZS)

OZNAČENÍ dle MINIS	DRUH PLOCHY/FUNKCE	OČEKÁVANÉ PŘEVLÁDAJÍCÍ VYUŽITÍ	L0	L1	L2	R1	R2	R3
NZSp	přírodní	les, louka, pastvina, vodní plocha, vodní tok a břehy	Z0	Z0	Z0	Z0	Z0	Z0
NZSsz1	zemědělská orná	orná půda, zahradnické kultury	Z0	Y1	Y2	X1	X2	X3
NZSsz2	zemědělská jiná	trvalý travní porost (TTP): louky, pastviny	Z0	Z0	Z0	Z0	Y1	Y2
NZSsz3	zemědělská speciální	speciální trvalé kultury: vinice, sady, chmelnice	Z0	Y2	Y2	X3	X3	X3
NZSl	lesnická	plochy určené k plnění funkce lesa	Z0	Z0	Z0	Z0	Z0	Z0
NZSv	vodohospodářská	říční a potoční nivy, plochy retence	Z0	Z0	Y1	Z0	Z0	X1
NZSr1	rekreační nepobytová	odpočívadla, informační nebo herní prvky, cesty	Z0	Z0	Y1	Z0	Z0	X1
NZSc	rekreační pobytová	stávající chaty bez navazujících pozemků	Z0	Y1	Y2	X1	X2	X3
NZSs	sportovní	areály bez zastavěných ploch	Z0	Y1	Y2	X1	X2	X3
NZSn	ložiska surovin	ložiska mimo plochy těžby	Z0	Y1	Y2	X1	X2	X3
NZSo	ochranná	ochranná opatření biotechnická a vegetační	Z0	Z0	Y1	Z0	Z0	X1
NZSk	krajinotvorná	opatření na obnovu hodnot	Z0	Z0	Z0	Z0	Z0	Z0
NZSe	estetická	opatření pro ochranu nebo obnovu krajinného rázu	Z0	Z0	Z0	Z0	Z0	Z0
NZSx	jiná specifická	dle území	Z0	Y1	Y2	X1	X2	X3

PŘÍLOHA (C)

TERCIÁRNÍ STRUKTURA KRAJINY

Přehled uvádí základní kombinace vztahů mezi stávajícím využíváním území a souborem existujících hodnot, pro jejichž ochranu existuje zákonné zmocnění.

STŘETÝ A PROBLÉMY III. ŘÁDU:

mezi sekundární a terciární strukturou krajiny a jejich hodnotami

OBJEKT S KULTURNÍ HODNOTOU	PERCEPČNÍ EFEKT	ZPŮSOB DOSAŽENÍ OCHRANY KULTURNÍCH HODNOT
vyhlídka	překážky nebrání výhledu do kraje	nepřipustit překážky ve výhledu
dominanta	překážky nebrání pohledu na dominantu	nepřipustit konkurenční kodominanty
z dominanty na dominantu	prázdný prostor: osa = pohled, nadhled, podhled, průhled	v pohledové ose nepřipustit žádné konkurenční kodominanty
z dominanty na horizont – pohledovou linii	prostor (výseč) s mozaikou ploch v historické struktuře	ve výseči dodržet charakteristický podíl matrice k hmotě historických stop a prvků
z panoramatické (kočárové) cesty na horizont – pohledovou linii	prostor s mozaikou ploch v historické struktuře: proměňující se krajinný obraz, film	v plenéru proměňující se charakteristický podíl matrice k hmotě historických stop a prvků
vstupní brána	prostor s vysokou koncentrací pocestných (zlom silnice nebo stezky, oblouk železnice, ohyb řeky): výseč s mozaikou ploch v historické struktuře	ve výseči stanovený charakteristický podíl: matrice k hmotě historických stop a prvků

Příloha č. 1

Tabulka č. 1 Interpretace primární struktury krajiny – legenda

název v datové sadě	oznaceni	int PKS
alias	označení	interpretace primární krajinné struktury
popis	index	interpretace geologického podloží, hydrologických charakteristik, půdních typů a tvarů reliéfu

Tabulka č. 2 Interpretace primární struktury krajiny

oznaceni	int PKS
A	půdy kyselé nebo podmáčené
B	sklon svahu nad 17° / nevhodný pro ornou půdu a TTP
C	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
D	údolnice, podmáčené a zaplavované území
E	sklon svahu nad 17° / nevhodný pro ornou půdu a TTP

Příloha č. 2

Tabulka č. 3: Plochy se střetem sekundární struktury krajiny s přírodními limity a riziky – legenda

název v datové sadě	cislo_plo	oznaceni	interpreta	limit	pridruz	kat_lu	plocha
alias	číslo plochy	označení	interpretace jevu	limit	přidružený	katagorie land use	plocha
popis	číslo plochy	dle tabulky v příloze č. 1	interpretace jevů primární krajinné struktury	limitující faktor pro využití území	faktory, které v kombinaci s limitujícím faktorem limitují využití území	kategorie sekundární krajinné struktury	plocha v ha

Příloha č. 2

Tabulka č. 4: Plochy se střetem sekundární struktury krajiny s přírodními limity a riziky

cislo_plo	oznaceni	interpreta	limit	pridruz	kat_lu	plocha
1	D	údolnice, podmáčené a zaplavované území	zaplavované/podmáčené území	geologické podloží	orná půda	2,02
2	E	sklon svahu nad 17° / nevhodný pro ornou půdu a TTP	sklon svahu	-	orná půda	1,65
3	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	zastavěné území	1,23
4	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	zastavěné území	1,79
5	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	zastavěné území	0,55
6	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	budovy	1,00
7	D	údolnice, podmáčené a zaplavované území	zaplavované/podmáčené území	geologické podloží	orná půda	0,92
8	D	údolnice, podmáčené a zaplavované území	zaplavované/podmáčené území	geologické podloží	orná půda	0,60
9	D	údolnice, podmáčené a zaplavované území	zaplavované/podmáčené území	geologické podloží	orná půda	4,75
10	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	orná půda	3,07
11	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	orná půda	0,54
12	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	orná půda	0,55
13	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	orná půda	2,24
14	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	orná půda	0,82
15	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	orná půda	0,76
16	F	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území	propustné podloží	geologické podloží	orná půda	0,64

Příloha č. 3

Tabulka č. 5: Identifikace hodnot terciární struktury krajiny – legenda

název v datové sadě	hod	cp	vyz	urc_hod	dop1	dop2
alias	hodnota	číslo plochy	význam	určující hodnota		
popis	Index: p - přírodní hodnota k - kulturní hodnota e - estetická hodnota	číslo plochy	klasifikace hodnoty: 1 hodnota základní 2 hodnota zvýšená	hodnota podmiňující využití území, jejíž projev musí být zachován	hodnota spoluutvářející charakter území, jejíž projev by měl být v optimálním případě zachován, pokud není v rozporu s hodnotou určující	hodnota spoluutvářející charakter území, jejíž projev by měl být v optimálním případě zachován, pokud není v rozporu s hodnotou určující

Příloha č. 3

Tabulka č. 6: Identifikace hodnot terciární struktury krajiny

hodnota	číslo plochy	význam	určující hodnota	doplňující hodnota 1	doplňující hodnota 2
P	1	2	lokální biokoridor	-	-
P	2	2	lokální biocentrum	-	-
P	3	2	lokální biocentrum	UAN (zóna 1)	-
E	4	1	ochrana výhledu z panoramatické cesty v 1. plánu	-	-
E	5	2	plochy podléjící se na pohledu z náměstí	-	-
E	6	1	ochrana výhledu z panoramatické cesty v 1. plánu	-	-
Pk	7	2	lokální biocentrum	UAN 1	-
Ke	8	1	UAN 1	ochrana výhledu z panoramatické cesty v 1. plánu	-
Ke	9	1	UAN1	plochy podléjící se na pohledu z náměstí	-
Ke	10	1	UAN1	ochrana výhledu z panoramatické cesty v 1. plánu	-
Pk	11	1	plochy pro krajinnou zeleň	UAN1	-
Pe	12	1	historická krajinná struktura – úvoz	regionální biokoridor	-
K	13	1	UAN1	-	-
K	14	1	UAN1	-	-
K	15	1	UAN1	-	-
K	16	1	UAN1	-	-
K	17	1	UAN1	-	-
P	18	2	lokální biocentrum	-	-
P	19	2	lokální biocentrum	-	-
Pek	20	1	CHÚ Přírodní park Buková hora – Chýlava	ochrana výhledu z panoramatické cesty v 1. plánu	limit "k" zohledňuje charakter přírodního parku
Pek	21	1	CHÚ Přírodní park Buková hora – Chýlava	limity "e" a "k" charakter přírodního parku	-
E	22	1	plochy podléjící se na pohledu z náměstí	-	-
K	23	1	UAN1	-	-
P	24	1	regionální biokoridor	-	-
K	25	1	historická krajinná struktura – úvoz	nadregionální biokoridor	-
K	26	1	historická krajinná struktura – úvoz	nadregionální biokoridor	UAN 1
K	27	1	historická krajinná struktura – úvoz	nadregionální biokoridor	-
Ke	28	1	UAN1	-	-
K	29	1	UAN1	-	-
Ke	30	1	UAN1	pohledově exponované plochy	-
Ek	31	1	pohledově exponované plochy	UAN1	-
K	32	2	UAN1	-	-
Kpe	33	2	historická cesta / alej	UAN1	pohledově exponované plochy
E	34	1	pohledově exponované plochy	-	-
E	35	1	pohledově exponované plochy	-	-
K	36	1	UAN1	-	-
Pk	37	2	lokální biocentrum	UAN1	-
Pk	38	2	lokální biokoridor	UAN1	-
K	39	1	UAN1	-	-
Ek	40	1	plochy podléjící se na pohledu z náměstí	UAN1	-
P	41	2	lokální biokoridor	-	-
Pk	42	2	lokální biokoridor	UAN1	-
K	43	1	UAN1	-	-
Ek	44	2	významná dominanta / pohledový horizont	UAN1	-
Ek	45	1	významná dominanta / pohledový horizont	-	-
Ek	46	1	významná dominanta / pohledový horizont	historická krajinná struktura / úvoz / UAN1	-
Ek	47	1	významná dominanta / pohledový horizont	historická krajinná struktura / úvoz	-
Kp	48	1	historická krajinná struktura – úvoz	UAN1	-

hodnota	číslo plochy	význam	určující hodnota	doplňující hodnota 1	doplňující hodnota 2
Pek	49	1	CHÚ Přírodní park Buková hora – Chýlava	UAN1	-
K	50	1	historická krajinná struktura – úvoz	regionální biokoridor	-
Ek	51	1	ochrana výhledu z panoramatické cesty v 1. plánu	UAN1	-
P	52	2	lokální biokoridor	-	-
Pk	53	2	lokální biokoridor	UAN1	-
E	54	1	pohledově exponované plochy	-	-
Pk	55	1	významný solitérní strom	UAN1	-
Pk	56	1	významný solitérní strom	UAN1	-
Pk	57	2	lokální biokoridor	UAN1	-
Ek	58	2	významná dominanta / pohledový horizont	-	-
Ep	59	2	významná dominanta / pohledový horizont	lokální biokoridor	-
Ek	60	1	ochrana výhledu z vyhlídkového bodu v 1. plánu	UAN1	-
E	61	1	ochrana výhledu z panoramatické cesty v 1. plánu	-	-
Ek	62	1	ochrana výhledu z panoramatické cesty v 1. plánu	UAN1	-
Epk	63	1	ochrana výhledu z panoramatické cesty v 1. plánu	lokální biokoridor	UAN1
K	64	1	UAN1	-	-
Pk	65	1	regionální biokoridor	UAN1	-
Kpe	66	2	historická krajinná struktura – úvoz	přírodní park	-
Pk	67	1	významný solitérní strom	UAN1	-
Ep	68	1	pohledový horizont	lokální biokoridor	-
Kep	69	1	historická krajinná struktura – úvoz	přírodní park	-
K	70	1	historická krajinná struktura – úvoz	přírodní park	-
K	71	1	historická krajinná struktura – úvoz	přírodní park	-
K	72	1	historická krajinná struktura – úvoz	přírodní park	-
Pek	73	1	významný solitérní strom	přírodní park	-
P	74	1	významný solitérní strom	přírodní park	-
P	75	1	významný solitérní strom	přírodní park	-
P	76	1	významný solitérní strom	přírodní park	-
Ke	77	2	významné veřejné prostranství	prostor významný pro vnitřní obraz sídla	-
Ke	78	2	významné veřejné prostranství	prostor významný pro vnitřní obraz sídla	-
Epk	79	1	ochrana výhledu z vyhlídkového bodu	přírodní park	-
E	80	2	plochy podléhající se na pohledu z náměstí	-	-
E	81	1	ochrana výhledu z panoramatické cesty v 1. plánu	-	-
K	82	2	historická krajinná struktura – úvoz	-	-
P	83	1	významný solitérní strom	-	-
P	84	1	významný solitérní strom	-	-
P	85	1	významný solitérní strom	-	-
P	86	1	významný solitérní strom	-	-
P	87	1	významný solitérní strom	-	-
P	88	1	významný solitérní strom	-	-
P	89	2	lokální biokoridor	-	-
P	90	2	lokální biocentrum	-	-
P	91	2	lokální biokoridor	-	-
P	92	2	lokální biokoridor	-	-
P	93	2	lokální biokoridor	-	-
Pek	94	1	CHÚ Přírodní Park Buková hora – Chýlava	limity "e" a "k" charakter přírodního parku	-
Pek	95	1	CHÚ Přírodní Park Buková hora – Chýlava	limity "e" a "k" charakter přírodního parku	-
Pe	96	1	regionální biokoridor	-	-
Pe	97	1	regionální biokoridor	-	-

Příloha č. 4

Tabulka č. 7: Plochy se střetem mezi sekundární a terciární strukturou krajiny – legenda

název v datové sadě	cp	index	hodnota	urc	dop1	dop2	stav	popis
alias	číslo plochy	Index	hodnota	určující hodnota	doplňující hodnota	doplňující hodnota	stávající land use	popis
popis	číslo plochy	Index dle tabulky v příloze č. 3	hodnota dle tabulky v příloze č. 3	určující hodnota	doplňující hodnota	doplňující hodnota	stávající land use	popis střetu

Tabulka č. 8: Plochy se střetem mezi sekundární a terciární strukturou krajiny

cp	index	hodnota	urc	dop1	dop2	stav	popis
1	Pk1	1	P	-	-	zastavěné území	zastavěné území v regionálním biokoridoru
3	P2	2	P	-	-	zastavěné území	zastavěné území v lokálním biokoridoru
2	Ek1	1	E	k	-	zastavěné území	plochy podílející se na pohledu z náměstí
4	Kp1	1	K	-	-	zastavěné území	historická krajinná struktura překrytá novou výstavbou
5	E2	2	E	-	-	PUPFL	zarůstající dominanta zámku
7	Kp1	1	K	-	-	ZPF orná půda	historická stopa, zaniklá alej
6	Kpe2	2	K	-	-	PUPFL	historická stopa, zaniklá alej

Příloha č. 5

Tabulka č. 9: Plochy se změnami ve využití území – legenda

název sloupce	cp_navrh	navrh_zm	stav_lu	navrh_lu	oduv
alias	číslo plochy změny	návrh změny	stávající land use	navrhované land use	odůvodnění změny
popis	číslo plochy změny	navrhovaný funkční typ plochy	stávající využití území	navrhované využití	odůvodnění změny

Tabulka č. 10: Plochy se změnami ve využití území

cp_navrh	navrh změny	stav_lu	navrh_lu	oduv
1	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
2	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
3	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
4	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
5	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
6	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
7	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
8	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
9	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
10	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
12	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
13	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
14	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
15	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
16	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu

17	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
18	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
19	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
20	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
21	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
22	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
23	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
24	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
25	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
26	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
27	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
28	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
29	NZSo	orná půda	TTP	údolnice, podmáčené a zaplavované území
30	NZSo	orná půda	TTP	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území
31	NZSo	orná půda	TTP	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území
32	NZSo	orná půda	TTP	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území
33	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
1	NZSe	les hospodářský	les zvláštního určení	pohledový horizont, významné dominanty
2	NZSe	les hospodářský	les zvláštního určení	pohledový horizont, významné dominanty
1	NZSr	orná půda	TTP / plochy zeleně	opatření na zlepšení prostupnosti krajiny, nevhodné pro ornou půdu
2	NZSr	orná půda	TTP / plochy zeleně	opatření na zlepšení prostupnosti krajiny, nevhodné pro ornou půdu
3	NZSr	orná půda	TTP / plochy zeleně	opatření na zlepšení prostupnosti krajiny, nevhodné pro ornou půdu
4	NZSr	orná půda	TTP / plochy zeleně	opatření na zlepšení prostupnosti krajiny, nevhodné pro ornou půdu

Příloha č. 5

Tabulka č. 9: Plochy se změnami ve využití území – legenda

název sloupce	cp_navrh	navrh_zm	stav_lu	navrh_lu	oduv
alias	číslo plochy změny	návrh změny	stávající land use	navrhované land use	odůvodnění změny
popis	číslo plochy změny	navrhovaný funkční typ plochy	stávající využití území	navrhované využití	odůvodnění změny

Tabulka č. 10: Plochy se změnami ve využití území

cp_navrh	navrh změny	stav_lu	navrh_lu	oduv
1	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
2	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
3	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
4	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
5	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
6	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
7	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
8	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
9	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
10	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
12	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
13	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
14	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
15	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
16	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu

17	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
18	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
19	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
20	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
21	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
22	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
23	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
24	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
25	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
26	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
27	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
28	NZSo	orná půda	TTP	sklon svahu nad 7°, nevhodné pro ornou půdu
29	NZSo	orná půda	TTP	údolnice, podmáčené a zaplavované území
30	NZSo	orná půda	TTP	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území
31	NZSo	orná půda	TTP	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území
32	NZSo	orná půda	TTP	údolní niva, nezpevněné sedimenty, často zaplavované území
33	NZSo	orná půda	TTP	půdy kyselé nebo podmáčené
1	NZSe	les hospodářský	les zvláštního určení	pohledový horizont, významné dominanty
2	NZSe	les hospodářský	les zvláštního určení	pohledový horizont, významné dominanty
1	NZSr	orná půda	TTP / plochy zeleně	opatření na zlepšení prostupnosti krajiny, nevhodné pro ornou půdu
2	NZSr	orná půda	TTP / plochy zeleně	opatření na zlepšení prostupnosti krajiny, nevhodné pro ornou půdu
3	NZSr	orná půda	TTP / plochy zeleně	opatření na zlepšení prostupnosti krajiny, nevhodné pro ornou půdu
4	NZSr	orná půda	TTP / plochy zeleně	opatření na zlepšení prostupnosti krajiny, nevhodné pro ornou půdu

Koncepce uspořádání krajiny pro ochranu a obnovu
kulturních, historických a přírodních hodnot území

Certifikovaná metodika

Autorský kolektiv:	doc. Ing. Petr Kučera, Ph.D. Ing. Markéta Flekalová, Ph.D. Ing. Lenka Trpáková Ing. Jozef Sedláček Ing. Daniel Matějka Ing. Darek Lacina
Vydavatel:	Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno
Tisk:	ASTRON studio CZ, a. s., Veselská 699, 199 00 Praha 9
Vydání:	první, 2015
Náklad:	600 ks
Počet stran:	68 stran
ISBN	978-80-7509-407-0

Ministerstvo kultury, Maltézské náměstí 1, Praha 1,
Odbor výzkumu a vývoje

Č.j. MK 21440/2016 OVV
Sp. Zn. MK-S 1296/2016 OVV

v y d á v á

O S V Ě D Ě N Í

č. 116

o uznání uplatněné Certifikované metodiky
v souladu s podmínkami „Metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje“

Název metodiky: *Metodika koncepce uspořádání krajiny pro ochranu a obnovu kulturních, historických a přírodních hodnot území*

Autorský kolektiv: *doc. Ing. Petr Kučera, Ph.D., Ing. Markéta Flekalová, Ph.D., Ing. Lenka Trpáková, Ing. Jozef Sedláček, Ing. Daniel Matějka, Ing. Darek Lacina*

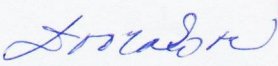
Příjemce podpory, na jehož základě byla metodika vytvořena: *Mendelova univerzita v Brně*

Dedikace : *Projekt Programu NAKI „Metody a nástroje krajinářské architektury pro rozvoj území“*
Identifikační kód **DF11P01OVV019**

Uživatelé metodiky v praxi:

- Ministerstvo kultury, Ministerstvo pro místní rozvoj
- urbanisté a krajinářští architekti
- pracovníci odborných a výkonných orgánů památkové péče i ochrany přírody a životního prostředí
- krajské úřady i úřady územního plánování
- relevantní obory školství
- odbornou veřejností

V Praze dne 29. 03. 2016

.....
Ing. Martina Dvořáková
ředitelka Odboru výzkumu a vývoje

